

شناسنامه گزارش:

عنوان: برنامه ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان

تهیه و تنظیم: دکتر پروانه واوی

ناظر: دکتر مهرعلی زاده

این گزارش با نظارت و حمایت معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده در چارچوب موافقتنامه شماره ۱۲۹۴۸۸ مورخ ۹۶/۱۰/۱۶ با استانداری خوزستان تهیه گردیده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش برای معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده و استانداری خوزستان محفوظ می باشد.

تاریخ ارائه گزارش: ۱۳۹۷

چکیده

این سند با هدف ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان نوشته شده است و برای بهبود وضعیت زنان استان خوزستان با رویکرد مدیریت نتیجه‌محور است. از روش دلفی جهت شناسایی و اولویت بندی مشکلات پیش روی زنان استان خوزستان استفاده شده است. با استفاده از روش دلفی از کارشناسان و نخبگان هر شهرستان نظرات تفصیلی پیرامون مشکلات هر شهرستان به تفکیک جمع آوری شد. در جهت انجام بازخورد کنترل شده، به متخصصان این فرصت داده شد تا بتوانند قضاوت‌هایشان را دوباره بررسی نمایند و سپس در طی جلساتی با حضور کارشناسانی در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی، روانشناسی، مدیریت، اقتصاد و تعدادی از مسئولین استانی و شهرستانی موضوعات و نظرات بررسی گردید و در نهایت جمع‌بندی حاصل در قالب مسائل استانی و هر شهرستان به تفکیک مجدداً در اختیار مسئولین و صاحب نظران استانی قرار گرفت. بررسی مسائل و مشکلات زنان استان خوزستان نشان می‌دهد که زنان این استان همانند دیگر نقاط کشور، اغلب در حاشیه‌ی مناسبات اجتماعی و سیاسی نگهداشته شده‌اند و نقش آنها در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نادیده گرفته شده است. این در حالی است که با رشد اجتماعی، فرهنگی، علمی و تکنولوژیک آنها خواهان سهم بیشتری در اداره جامعه هستند. زنان خوزستانی نسبت به مواردی مانند درآمد، شغل مناسب، کار با استرس و فشار کمتر، مشارکت در فعالیتهای سیاسی و اجتماعی و ... احساس نیاز می‌کنند.

کلمات کلیدی: سند، وضعیت زنان و خانواده، استان خوزستان

فصل اول: کلیات

بدون شک، مهم‌ترین عاملی که رشد و توسعه اقتصادی - اجتماعی را تسریع می‌بخشد، «منابع انسانی» آن جامعه است. هر جامعه انسانی نیز متشکل از زنان و مردانی است که تحت روابط متقابل اجتماعی، در عین وابستگی متقابل هر یک از دو جنس به یکدیگر، نقش و کارکرد ویژه‌ای را ایفا می‌کند؛ و بی‌تردید زنان، به عنوان نیمی از جمعیت نیز، تأثیر مستقیمی در توسعه جامعه دارند. زنان اهرم و بازوی توسعه هستند و عامل مهمی در پیشبرد فعالیت‌های اقتصادی محسوب می‌شوند. لذا استراتژی‌های یک جامعه توسعه‌یافته، لازم است بر مبنای مشارکت هر چه فعال‌تر زنان در امور اقتصادی، سیاسی و اجتماعی پی‌ریزی شود. زنان به عنوان عضو مؤثر جامعه، می‌توانند نقش پیشگام خود را که در برخی از مسئولیت‌ها متبلور است، ایفا کنند. از جمله این مسئولیت‌ها، ترویج مفهوم مشارکت و اشتغال در زندگی و زمینه‌سازی مناسب برای فعالیت آزادانه و شناساندن حق مدیریت اقتصادی، مالکیت و حضور خود به جامعه است.

یکی از اهداف مهم توسعه، نفی نابرابری‌های طبقاتی، قومی، جنسی و انسانی است. امروزه از میان برداشتن نابرابری‌های موجود میان مردان و زنان و به رسمیت شناختن جایگاه زنان در مباحث توسعه، به بحثی اساسی در میان کشورها تبدیل شده است. زنان با وجود بر عهده داشتن نقش‌های متعدد خانوادگی، همسررداری، تربیت فرزندان و خانه‌داری، ضرورت است که در جامعه حضوری فعال و مؤثر داشته باشند. آن‌ها از این رهگذر می‌توانند نقش مهمی در فرآیند توسعه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه ایفا کنند. زن و مرد، هر دو، باید از فرصت‌های برابر و مساوی بهره‌مند شوند تا معلوم شود که زنان نیز، هم‌چو مردان، توانایی رشد و کسب شایستگی‌های فراوانی دارند. بدون حضور زنان در عرصه اجتماعی و سیاسی نمی‌توان از تعادل اجتماعی و سیاسی جامعه سخن به میان آورد.

مطالعه برنامه ریزی‌های توسعه اجتماعی، فرهنگی اقتصادی کشور، میزان اهتمام دولت‌ها به امور زنان را آشکار می‌سازد. در برنامه اول توسعه، به مقوله‌های: "بالا بردن سطح سواد و دانش عمومی افراد به خصوص دختران، ارتقای سطح سلامت مادران و کودکان و ورزش بانوان" اشاره شده است. شروع فعالیت‌های جدی در امور زنان با برنامه دوم توسعه و با ایجاد دفتر امور زنان نهاد ریاست جمهوری، آغاز شد؛ اما در این برنامه، باز هم نگاه جنسیتی بر برنامه حاکم بوده و اهمیت زنان تقریباً نادیده گرفته شده است. برنامه سوم توسعه، اولین برنامه‌ای بود که با رویکرد جنسیتی ارائه گردید. اهم مسائل مربوط به زنان در این برنامه، در حوزه‌های «بهداشت و آموزش» است.

در برنامه چهارم توسعه، «تقویت نقش زنان در جامعه، توسعه فرصت ها، و گسترش سطح مشارکت آن ها» در کشور مدنظر قرار گرفت. در این برنامه توجه به رفع تبعیض ها، نابرابری ها و رفع خشونت علیه زنان به چشم می خورد. در برنامه پنجم توجهی به آموزش، اقتصاد، بهبود فضای کسب و کار، ورزش و جایگاه زنان نشده است. عدم توجه به مشاغل خانگی، بیمه زنان خانه دار و مواردی از این قبیل در این برنامه مشهود است. در مجموع، هر چند شاخص های توسعه انسانی در طول برنامه های اول تا پنجم به سوی پیشرفت و ترقی بوده است، اما از جهت شاخص های مربوط به زنان کشور در مقایسه با سایر کشورها، از وضعیت چندان مناسبی برخوردار نمی باشد.

مطابق با اهداف مندرج در سند چشم انداز ۲۰ ساله نظام، ایران ۱۴۰۴ جامعه ای است که در آن تقویت نهاد خانواده، جایگاه زنان در عرصه های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان در همه زمینه ها محقق شده باشد. همچنین طبق مفاد ماده ۲۳۰ قانون برنامه پنجم توسعه «دولت با همکاری سازمان ها و دستگاه های ذی ربط از جمله مرکز امور زنان و خانواده با هدف تقویت نهاد خانواده و جایگاه زنان در عرصه های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه زمینه ها به تدوین و تصویب "برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده" پرداخت که مشتمل بر محورهایی نظیر تحکیم بنیان خانواده، بازنگری قوانین و مقررات مربوطه، پیشگیری از آسیب های اجتماعی، توسعه و ساماندهی امور اقتصادی - معیشتی با اولویت ساماندهی مشاغل خانگی برای زنان سرپرست خانوار و زنان بدسرپرست، تأمین اجتماعی، اوقات فراغت، پژوهش، گسترش فرهنگ عفاف و حجاب، ارتقاء سلامت، توسعه توانایی های سازمان های مردم نهاد، ارتقاء توانمندی های زنان مدیر و نخبه، توسعه تعاملات بین المللی، تعمیق باورهای دینی و اصلاح ساختار اداری تشکیلاتی زنان و خانواده است.»

مطالعه آموزه های دینی و اسناد بالادستی، حکایت از اهمیت و نقش زنان و جایگاه ویژه آنان دارد و از این رو، می توان نتیجه گرفت که توسعه پایدار، مستلزم ارتقای منزلت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و تعالی جایگاه زنان، در گرو تثبیت وضعیت آنها (در ابعاد مختلف حقوقی، اقتصادی، اجتماعی ...)، حفظ کرامت و احترام، و رفع تبعیض های جنسیتی می باشد. مشارکت زنان در امور مختلف جامعه باعث به وجود آمدن اجتماعی سالم، پرنشاط و موفق خواهد بود. این امر مستلزم داشتن برنامه های آموزشی و علمی جهت توانمندسازی زنان و پرورش استعداد های بالقوه آنان است.

بیان مسئله

زنان به عنوان مهم ترین ستون عاطفی و تربیتی خانواده، از نقش و جایگاهی ممتاز برخوردارند. آنها می توانند محیطی سالم، امن و سرشار از محبت را در خانواده فراهم آورده و فرزندان سالم با خصائل انسانی تربیت کنند. این امر، در گرو آن است که زنان خود در خانواده و اجتماع، احساس امنیت کرده و به خودباوری و خود شکوفایی برسند. در نتیجه، جامعه سالم، در گرو خانواده سالم است. جامعه ای می تواند به توسعه پایدار، سلامت روانی و اجتماعی و تحکیم خانواده برسد که برای زنان خود ارزش قائل شده و برای رشد آنها در ابعاد مختلف، برنامه ریزی کند.

استان خوزستان با دارا بودن ترکیب قومیتی متشکل از عمدتاً اقوام فارس، لر و عرب، از وضعیت اجتماعی ویژه ای برخوردار است. از طرف دیگر، این استان هم در حوزه صنعت و هم کشاورزی بسیار فعال بوده و از رتبه های برتر کشوری در درآمد ناخالص ملی برخوردار می باشد. این وضعیت، ظرفیت خوبی را برای اشتغال زنان فراهم می کند. اما متأسفانه، زنان استان خوزستان، با مشکلات عدیده بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دست و پنجه نرم می کنند و همانند دیگر نقاط کشور، اغلب در حاشیه ی مناسبات اجتماعی و سیاسی نگهداشته شده اند و نقش آنها در عرصه های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نادیده گرفته شده است. این در حالی است که با رشد اجتماعی، فرهنگی، علمی و تکنولوژیک جامعه، آنها خواهان سهم بیشتری در اداره جامعه هستند. زنان خوزستانی نسبت به مواردی مانند درآمد، شغل مناسب، کار با استرس و فشار کمتر، مشارکت در فعالیتهای سیاسی و اجتماعی و ... احساس نیاز می کنند. برای این منظور لازم است مشکلات زنان استان خوزستان شناسایی، دسته بندی و اولویت بندی گردند و سند ارتقای وضعیت زنان خوزستان تدوین شود تا مرجع برنامه ریزی های توسعه استان قرار گیرد.

بررسی مسائل و مشکلات زنان استان خوزستان نشان می دهد که زنان این استان همانند دیگر نقاط کشور، اغلب در حاشیه ی مناسبات اجتماعی و سیاسی نگهداشته شده اند و نقش آنها در عرصه های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نادیده گرفته شده است. این در حالی است که با رشد اجتماعی، فرهنگی، علمی و تکنولوژیک آنها خواهان سهم بیشتری در اداره جامعه هستند. زنان خوزستانی نسبت به مواردی مانند درآمد، شغل مناسب، کار با استرس و فشار کمتر، مشارکت در فعالیتهای سیاسی و اجتماعی و ... احساس نیاز می کنند.

از آنجا که برنامه های توسعه در هر کشوری برای عینیت بخشیدن به مجموعه ای از تغییرات و همچنین برای ارتقاء سطح زندگی آحاد جامعه طراحی می شوند. زنان نیز انتظار دارند طی این برنامه ها شاهد بهبود کیفیت زندگی، احقاق حقوق خود و به دست آوردن فرصت شرکت در برنامه ریزها و

مشارکت در توسعه اجتماعی و فرهنگی قشر خود باشند. سند ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان تلاش نموده تا با بررسی وضعیت زنان و ارائه پیشنهادهایی در جهت تقویت نقش زنان در جامعه و توسعه فرصتها و گسترش سطوح مشارکت آنها گام‌هایی در جهت بهبود وضعیت زنان در استان بردارد.

در جهت انجام و پیشبرد سند حاضر از روش دلفی جهت شناسایی و اولویت بندی مشکلات پیش روی زنان استان خوزستان استفاده شده است. با استفاده از روش دلفی از کارشناسان و نخبگان هر شهرستان نظرات تفصیلی پیرامون مشکلات هر شهرستان به تفکیک جمع آوری شد. در جهت انجام بازخورد کنترل شده، به متخصصان این فرصت داده شد تا بتوانند قضاوت‌هایشان را دوباره بررسی نمایند و سپس در طی جلساتی با حضور کارشناسانی در حوزه های مختلف جامعه شناسی، روانشناسی، مدیریت، اقتصاد و تعدادی از مسئولین استانی و شهرستانی موضوعات و نظرات بررسی گردید و در نهایت جمع‌بندی حاصل در قالب مسائل استانی و هر شهرستان به تفکیک مجددا در اختیار مسئولین و صاحب نظران استانی قرار گرفت.

بنابراین سند ارتقاء زنان استان خوزستان در جهت توانمندسازی زنان شکل گرفته است و تلاش دارد با بررسی وضعیت موجود زنان و تحلیل آنها زمینه مشارکت زنان را در زمینه های مختلف اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و سیاسی را بررسی و راهکارهایی برای آنها ارائه کند. این سند در هشت فصل تدوین شده است. در فصل اول به کلیات (مقدمه، اهداف، روش، خدمات، مأموریت و ... غیره) اشاره شده است. در فصل دوم به توصیف وضع زنان و خانواده در سطح استان خوزستان در شاخص‌های جمعیت شناختی، اقتصادی، اجتماعی، مشارکت سیاسی و مدنی پرداخته است. در فصل سوم سند، به پتانسل‌ها و محدودیتهای زنان و خانواده استان خوزستان اشاره شده است. در فصل چهارم به اولویت بندی مسائل زنان و خانواده استان خوزستان پرداخته ایم. در فصل پنجم به تجزیه و تحلیل مسائل زنان استان خوزستان پرداخته شد و در فصل ششم راهکارهایی براساس تجزیه و تحلیل مسایل ارائه شده است. در فصل هفتم ماتریس نتایج، برنامه تغییر و در فصل هشتم طرح پایش و ارزیابی ارائه شده است.

شرح خدمات سند

۱. بررسی وضعیت فعلی زنان استان خوزستان در مقایسه با میانگین کشوری
۲. بررسی و تحلیل وضعیت فعلی زنان استان خوزستان (فرصت ها، تهدیدها، قوت ها و ضعف ها) بر مبنای اطلاعات مستند (ضمیمه ۱ و ۲)
۳. تجزیه و تحلیل علل اصلی مسایل و خلاء های ظرفیتی
۴. اولویت بندی مسایل با رویکرد مدیریت نتیجه محور
۵. تدوین راهبردها و راهکارهای سند ارتقاء زنان و خانواده استان خوزستان با رویکرد مدیریت نتیجه محور
۶. برنامه ریزی عملیاتی مکان محور برای بهبود وضعیت زنان و خانواده با رویکرد مدیریت نتیجه محور

نتایج مورد انتظار پروژه

- ۱ - مشخص نمودن وضعیت زنان در عرصه های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بهداشت و سلامت و فناوری در استان
- ۲ - ارائه سندی مرجع با رویکرد مدیریت نتیجه محور برای تمام سازمان ها و دستگاه های استان جهت برنامه ریزی برای ارتقاء وضعیت زنان با رویکرد مدیریت نتیجه محور

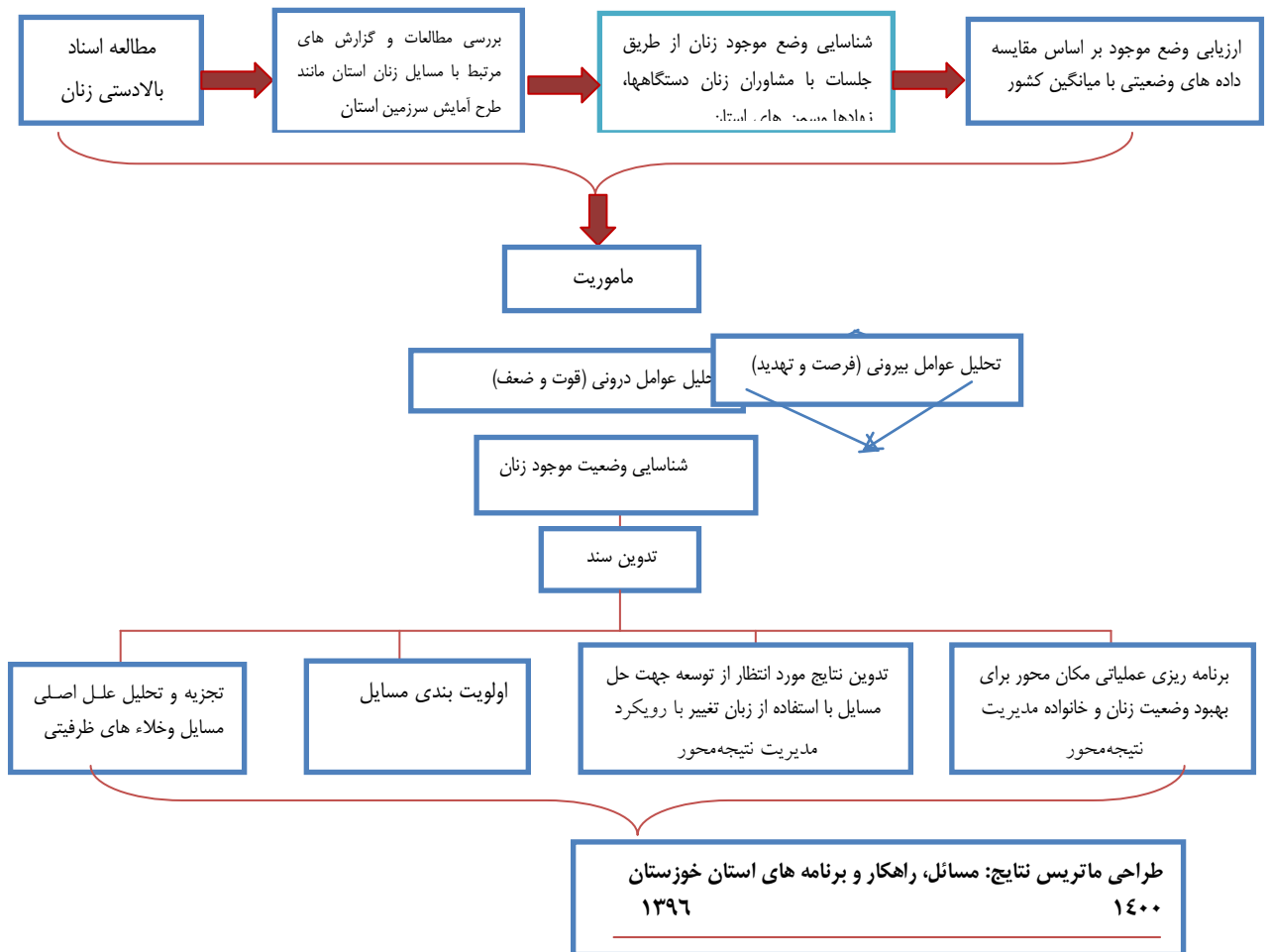
ذینفعان اصلی و کلیدی پروژه

- ۱ - معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری
- ۲ - مرکز امور زنان و خانواده استانداری خوزستان
- ۳ - مرکز تحقیقات زنان دانشگاه شهید چمران اهواز
- ۴ - دستگاه های اجرایی استان خوزستان
- ۵ - شورای فرهنگ عمومی استان خوزستان
- ۶ - سازمان های خصوصی و مردم نهاد (سمن ها)

روش شناسی

در تحقیق حاضر از روش تحقیق توسعه ای، با استفاده از روشهای کمی و کیفی استفاده شده است. با توجه به آن که برنامه جامعی در کشور و استان برای ارتقای وضعیت زنان وجود نداشت، تلاش شد تا با بررسی اسناد موجود، تصویری از وضعیت زنان در قوانین موضوعه کشور و اسناد بالادستی بدست آید و با استفاده از روش دلفی، نظر خبرگان و فعالان حوزه زنان، وضعیت زنان استان خوزستان بررسی گردد، آنگاه براساس مدل سوات، (که یکی از مدل‌های معتبر جهت تحلیل وضعیت موجود به منظور ریزی استراتژیک می باشد)، فرصتها، تهدیدها، قوتها و ضعفهای موجود در حوزه زنان استان خوزستان تعیین شد و وضعیت راهبردی استان خوزستان در حوزه زنان مشخص شد. سپس نسبت به تدوین سند ارتقای وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان اقدام شد و شاخصهایی برای بندهای مختلف تعیین و برنامه‌هایی جهت تحقق آن اهداف پیشنهاد شد.

شکل ۱: چهارچوب نظری و مدل تدوین سند

شیوه ها و ابزار جمع آوری اطلاعات

- ۱- بررسی اسناد: شامل اسناد بالادستی زنان، بررسی تحقیقات علمی انجام شده در مورد زنان استان خوزستان، بررسی گزارش های مرتبط با مسایل زنان استان، مقالات، پژوهشها، تحقیقات انجام شده ی در حوزه زنان (در ضمیمه او ۲)
- ۲- تشکیل کار گروه های راهبردی تدوین سند، با مدیر مرکز تحقیقات زنان دانشگاه شهید چمران اهواز، مدیرکل امور بانوان استانداری استان خوزستان، اساتید و صاحب نظران دانشگاه های استان بویژه دانشگاه شهید چمران اهواز
- ۳- مصاحبه با گروههای کانونی: از طریق تشکیل کار گروه های صاحب نظر زنان استان خوزستان و مصاحبه گروهی با آنها، از جمله کانون های کارآفرینان زنان استان، سازمان های خصوصی و مردم نهاد و دیگر کانون های فعال زنان در استان
- ۴- برگزاری نشست ها تخصصی با مشاوران امور زنان در سازمانها، نهادها و دستگاههای اجراییپرسشنامه: ساخت پرسشنامه فرصتها، تهدیدها، قوتها و ضعفها براساس مدل سوات طی سه مرحله (براساس مراحل تکنیک دلفی) مراحل انجام مطالعه حاضر در شکل ۱ آورده شده است.

جامعه هدف

کلیه گروه های سنی مؤنث استان خوزستان

ماموریت

تنظیم سند رشد و ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، سلامت و بهداشت و... به منظور بهره برداری سازمانهای مختلف و نهادهای مرتبط با زنان

چشم انداز

استان خوزستان نماد کرامت و تعالی زنان و خانواده در کشور با حضور در عرصه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، سلامت، بهداشت و فناوری، و یکی از ۱۰ استان برتر کشور در افق ۱۴۰۲

هدف کلی

ندوین سند ارتقاء و توسعه ی وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان

اهداف جزئی

- ۱- شناسایی وضعیت موجود زنان و خانواده استان خوزستان بر مبنای اطلاعات مستند (ضمیمه ۲)
- ۲- شناسایی وضع موجود زنان و خانواده استان در مقایسه با کشور (ضمیمه ۳)
- ۳- شناسایی فرصت ها، قوت ها، تهدیدها و ضعف های زنان در ابعاد مختلف
- ۴- تحلیل مسائل و مشکلات موجود زنان و خانواده استان خوزستان بر اساس تحلیل سوات (فرصت ها، قوت ها، تهدیدها و ضعف ها) با رویکرد مدیریت نتیجه محور
- ۵- ارائه راهکارهای ارتقاء وضعیت زنان و خانواده در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، سلامت و بهداشت و... با رویکرد مدیریت نتیجه محور
- ۶- ارائه برنامه عملیاتی پیشنهادی با رویکرد مدیریت نتیجه محور برای بهبود وضعیت زنان و خانواده استان خوزستان

فصل ۲

وضع موجود زنان و خانواده

استان خوزستان

۱-۲- ویژگی‌های عمومی و جمعیتی زنان استان خوزستان

جدول ۱-۲: ویژگی‌های عمومی و جمعیت استان خوزستان و کشور در سال ۱۳۹۵

ویژگی‌های عمومی و جمعیت	کل کشور	مردان کشور	زنان کشور	استان خوزستان	مردان استان	زنان استان
نسبت جنسی ۱ جمعیت	۱۰۲,۷			۱۰۲,۹		
درصد جمعیت ۰-۱۴ ساله		۲۴,۳	۲۳,۷		۲۷,۷	۲۷,۰
درصد جمعیت ۱۵-۶۴ ساله		۶۹,۷	۷۰		۶۸,۰	۶۸,۵
درصد جمعیت بالای ۶۵ سال		۵,۹	۶,۳		۴,۳	۴,۶
درصد جمعیت جوان ۱۵-۲۹	۲۵,۱	۲۵,۱	۲۵,۱		۲۶,۹	۲۷,۳
متوسط بعد خانوار	۳,۳			۳,۷		
درصد خانوارهای استان بر حسب جنس سرپرست		۸۷,۳	۱۲,۷		۸۸,۷	۱۱,۳

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

مقایسه شاخص‌های حوزه جمعیتی زنان استان خوزستان با میانگین کشوری در جدول ۱-۲ نشان می‌دهد که در صد جمعیت زنان ۱۵-۶۴ و بالای ۶۵ سال نسبت به کل کشور کمتر است. همچنین درصد خانوارهای زن سرپرست استان خوزستان از میانگین کشوری آن کمتر است. دلایل مختلفی می‌توان برای این وضعیت برشمرد؛ از جمله اینکه به دلیل شرایط نامساعد آب و هوایی خوزستان و کمبود امکانات آموزشی، رفاهی و تفریحی، زنان و فرزندان بسیاری از خانواده‌ها به شهرهای خوش آب و هوای دیگر مهاجرت می‌کنند و مردان در اینجا باقی می‌مانند. بنابراین لازم است که مسایل بالا مورد تحقیق و بررسی بیشتر قرار گیرد.

۲-۲- شناخت شاخص های اقتصادی زنان استان خوزستان

جدول ۲-۲: شاخص های اقتصادی زنان کل کشور و استان خوزستان در سال ۱۳۹۵

زنان استان	مردان استان	استان خوزستان	زنان کشور	مردان کشور	کل کشور	شاخص های اقتصادی
۱۵,۵	۶۵,۶	۴۰,۸	۱۳,۲	۶۴,۳	۳۹	نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در سال ۹۵
۱۶,۱	۵۹,۷	۳۸,۰	۱۴	۵۷,۱	۳۵,۸	نرخ مشارکت اقتصادی جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله در سال ۹۵
۷۸,۴	۸۷,۴	۸۵,۷	۷۷,۴	۸۹,۴	۸۷,۴	نرخ اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در سال ۹۵
۵۷,۳	۶۸,۱	۶۵,۸	۵۷,۸	۷۵,۵	۷۲,۱	نرخ اشتغال جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله در سال ۹۵
۲۱,۶	۱۲,۶	۱۴,۳	۲۲,۶	۱۰,۶	۱۲,۶	نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در سال ۹۵
۴۲,۷	۳۱,۹	۳۴,۲	۴۲,۲	۲۴,۵	۲۷,۹	نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله در سال ۹۵
۶,۵	۱۰,۹	۹,۷	۶	۱۰,۴	۹,۱	نرخ بیکاری دارای تحصیلات ابتدایی
۷,۰	۲۰,۲	۱۶,۴	۵,۹	۱۷,۸	۱۴,۲	نرخ بیکاری دارای تحصیلات سیکل
۴,۹	۱۴,۶	۱۱,۹	۳,۷	۱۱,۴	۹,۱	نرخ بیکاری دارای تحصیلات دبیرستانی
۲۳,۲	۲۶,۸	۲۵,۸	۲۲,۱	۲۸,۶	۲۶,۶	نرخ بیکاری دارای تحصیلات دیپلم
۵۴,۴	۲۱,۷	۳۱,۰	۵۸,۷	۲۶,۸	۳۶,۴	نرخ بیکاری دارای تحصیلات عالی
۳,۷	۵,۵	۵,۰	۳,۵	۴,۹	۴,۵	نرخ بیکاری بی سواد

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

چنانچه در جدول ۲-۲ ملاحظه می گردد، علیرغم اینکه نرخ مشارکت زنان خوزستان بالاتر از میانگین کشوری است، اما نرخ بیکاری زنان دارای تحصیلات عالی استان خوزستان نسبت به کل کشور بیشتر است که این امر نیازمند بررسی و تحقیق بیشتر است.

۳-۲- بررسی وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان خوزستان

جدول ۲-۳: وضعیت ازدواج و طلاق زنان کل کشور و استان خوزستان در سال ۱۳۹۵

زنان استان	مردان استان	استان خوزستان	زنان کشور	مردان کشور	کل کشور	ازدواج و طلاق
		۱۳,۳			۱۰,۶	میزان ازدواج در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر
۹۲,۳	۹۷,۳		۹۴,۳	۹۷,۷		عمومیت ازدواج
		-۳,۰			-۴,۲	رشد ازدواج از سال ۹۰ تا ۹۵
۲۳,۷	۲۷,۷		۲۳,۲	۲۷,۵		میانگین سن در اولین ازدواج
		۳,۹			۴,۳	میزان طلاق در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر
		۵,۵			۴,۹	رشد طلاق از سال ۹۰ تا ۹۵
		۱۷,۷			۲۵,۷	نسبت طلاق به ازای هرصد ازدواج

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

چنانچه در جدول ۳-۲ ملاحظه می گردد مقایسه وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان خوزستان با میانگین کشوری نشان می دهد که عمومیت ازدواج در استان خوزستان نسبت به کل کشور کمتر است همچنین نرخ طلاق نسبت به میانگین کشوری بالاتر است، بنابراین دو شاخص عمومیت ازدواج و نرخ رشد طلاق نیازمند بررسی و تحلیل است.

۴-۲- شناخت وضع سواد و تحصیلات زنان استان خوزستان

جدول ۴-۲: وضعیت سواد و تحصیلات زنان کل کشور و استان خوزستان در سال ۱۳۹۵

زنان استان	مردان استان	استان خوزستان	زنان کشور	مردان کشور	کل کشور	سواد و تحصیلات
۸۲,۵	۹۰,۰	۸۶,۳	۸۴,۲	۹۱,۰	۸۷,۶	نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر در سال ۹۵
۸۸,۸	۸۹,۹	۸۹,۳	۸۷,۳	۸۸,۶	۸۸,۰	درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان ابتدایی و سوادآموزی بزرگسالان در سال ۹۵
۸۵,۱	۹۷,۵	۹۳,۰	۸۹,۳	۹۴,۹	۹۲,۲	درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه اول در سال ۹۵
۸۵,۱	۹۷,۵	۹۱,۵	۸۹,۵	۹۸,۱	۹۳,۹	درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان متوسطه و پیش دانشگاهی در سال ۹۵
۵۴,۸	۶۰,۲	۵۷,۸	۶۰,۹	۶۳,۷	۶۲,۴	میزان دانشجویان در حال تحصیل در هر هزار نفر جمعیت باسواد ۶ ساله و بالاتر در سال ۹۵
۱۹,۲	۳۰,۶	۲۵,۵	۱۷,۲	۲۵,۰	۲۱,۴	درصد دانشجویان کاردانی در سال ۹۵
۶۲,۶	۵۱,۱	۵۶,۲	۵۹,۵	۵۰,۸	۵۴,۹	درصد دانشجویان کارشناسی در سال ۹۵
۱۶,۵	۱۶,۴	۱۶,۴	۲۰,۷	۲۰,۴	۲۰,۶	درصد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای در سال ۹۵
۱,۶	۱,۹	۱,۸	۲,۶	۳,۸	۳,۲	درصد دانشجویان دکترای تخصصی و فوق دکتری در سال ۹۵
۱۳۶,۱	۱۳۲,۷	۱۳۴,۳	۱۵۵,۷	۱۵۲,۱	۱۵۳,۸	میزان دانش آموختگان دانشگاهی در هر هزار نفر جمعیت باسواد ۶ ساله و بالاتر در سال ۹۵
۲۳,۴	۳۰,۷	۲۷,۲	۲۱,۹	۲۷,۳	۲۴,۷	درصد دانش آموختگان کاردانی در سال ۹۵
۶۶,۰	۵۵,۹	۶۰,۷	۶۵,۲	۵۵,۹	۶۰,۴	درصد دانش آموختگان کارشناسی در سال ۹۵
۱۰,۰	۱۲,۲	۱۱,۲	۱۱,۹	۱۴,۷	۱۳,۴	درصد دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای در سال ۹۵
۰,۶	۱,۲	۰,۹	۰,۹	۲,۱	۱,۵	درصد دانش آموختگان دکترای تخصصی و فوق دکتری در سال ۹۵

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

چنانچه در جدول ۲-۴ ملاحظه می گردد نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر، درصد دانشجویان دکترای تخصصی و فوق دکتری، درصد دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای و درصد دانش آموختگان دکترای تخصصی و فوق دکتری زنان استان خوزستان نسبت به کل کشور پایین تر است. در مجموع، شواهد حکایت از نامناسب بودن وضعیت آموزش زنان و دختران در خوزستان می باشد، لذا این امر نیاز به بررسی و تحلیل دارد.

۲-۵- بررسی وضع بهداشت و سلامت زنان استان خوزستان

جدول ۲-۵: خلاصه وضعیت بهداشت و سلامت زنان کل کشور و استان خوزستان

زنان استان	استان خوزستان	زنان کشور	کل کشور	بهداشت و سلامت
۱,۱			۱,۱	تعداد موسسات درمانی فعال در هر صد هزار نفر در سال ۹۴
۶۶,۲			۸۳,۲	تعداد خانه های بهداشت فعال روستایی در هر صد هزار نفر در سال ۹۴
۵,۷			۵,۹	تعداد مراکز بهداشتی و درمانی در هر صد هزار نفر در سال ۹۴
	۱۴,۹		۵۳,۸	تعداد پزشکان استان در هر صد هزار نفر در سال ۹۴
۴۰,۷		۵۱,۵		آگاهی صحیح زنان درباره پیشگیری از ایدز
۵,۷		۵,۲		زایمان در سن پایین
۹۶,۷		۹۶,۹		پوشش مراقبتهای دوران بارداری
۴۳,۸		۴۵,۶		درصد زایمان به طریق سزارین
۹۸,۹		۹۵,۳		زایمان در مراکز بهداشتی

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

و بر اساس اطلاعات گزارش شاخص های سیمای سلامت در جمهوری اسلامی ایران

چنانچه در جدول ۲-۵ ملاحظه می گردد تعداد خانه های بهداشت فعال روستایی و آگاهی صحیح زنان درباره پیشگیری از ایدز در زنان استان خوزستان نسبت به کل کشور پایین تر است، تعداد پزشکان استان در هر صد هزار نفر در سال ۹۴ نسبت به میانگین کل کشور پایین تر است. لذا این امر نیاز به بررسی و تحلیل دارد.

۶-۲- آسیب‌های اجتماعی زنان استان خوزستان

جدول ۶-۲: وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان کل کشور و استان خوزستان

زنان استان	مردان استان	استان خوزستان	زنان کشور	مردان کشور	کل کشور	آسیب‌های اجتماعی
۰,۳	۷,۸	۴,۱	۱,۸	۵,۶	۲۶,۵	تعداد معتادین دستگیر شده در هر هزار نفر جمعیت در سال ۹۵
۲,۷	۴,۲	۳,۴	۳,۶	۷,۷	۵,۷	میزان اقدام به خودکشی در هر صد هزار نفر در سال ۹۵
۰,۷	۶۵۵,۱	۳۳۲,۹	۳۷,۹	۷۵۴,۱	۴۰۰,۸	میزان دستگیر شدگان سرقت عادی در هر صد هزار نفر در سال ۹۵
۰,۰		۰,۱	۴,۷		۵,۲	تعداد فرار از منزل در هر صد هزار نفر در سال ۹۵
۰,۱	۵,۹	۳,۱	۰,۳	۵,۲	۲,۸	تعداد دستگیر شدگان قتل عمد و غیرعمد در سال ۹۵
۰,۰	۰,۰	۰,۰	۰,۷	۲۵,۴	۱۳,۲	دستگیر شدگان نزاع دسته جمعی در هر صد هزار نفر در سال ۹۵
۲,۰	۵,۹	۴,۰	۰,۹	۳,۰	۴,۰	میزان مقتولین قتل عمد استان خوزستان به تفکیک جنس در سال ۹۵

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

چنانچه در جدول ۶-۲ ملاحظه می گردد مقتولین قتل عمد زن استان از مقتولین زن قتل عمد در کل کشور بیشتر بوده است، لذا این امر نیاز به بررسی دارد.

۷-۲- مشارکت سیاسی زنان استان خوزستان

جدول ۷-۲: وضعیت مشارکت سیاسی زنان کل کشور و استان خوزستان

مشارکت سیاسی	کل کشور	مردان کشور	زنان کشور	استان خوزستان	مردان استان	زنان استان
درصد نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره دهم سال ۱۳۹۴	۱۰۰	۹۴	۶	۱۰۰	۱۰۰	۰
درصد نمایندگان شوراهای اسلامی شهر و روستا در دوره چهارم سال ۱۳۹۲	۱۰۰	۹۶,۶	۳,۴	۱۰۰	۹۷,۶	۲,۴
درصد دهیاران شوراهای اسلامی شهر و روستا در دوره چهارم سال ۱۳۹۲			۳,۲۲			۱,۷

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی، سالنامه های آماری کشور و معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری

چنانچه در جدول ۷-۲ ملاحظه می گردد درصد زنان نمایندگان مجلس شورای اسلامی در استان خوزستان نسبت به میانگین کشوری صفر است. نه تنها همچنین درصد نمایندگان شوراهای اسلامی شهر و روستا و درصد دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستا در استان خوزستان نسبت به میانگین کشوری پایین است، بلکه در طی چند سال گذشته سیر نزولی را طی کرده است. بنابراین، وضعیت مشارکت سیاسی زنان خوزستان در وضعیت نامناسبی قرار دارد. لذا این امر نیاز به بررسی و تحلیل دارد.

۸-۲- مشارکت مدنی زنان استان خوزستان

جدول ۸-۲: تعداد و درصد سمن های زنان کل کشور و استان خوزستان به تفکیک نوع فعالیت در سال ۹۶

میزان کل سمن در هر صد هزار نفر	درصد				تعداد				سال	شرح
	کل سمن	خبریه ای	صنفي تخصصی	فرهنگی اجتماعی	کل سمن	خبریه ای	صنفي تخصصی	فرهنگی اجتماعی		
۳,۳۶	۱۰۰	۲۱,۹	۳۰,۶	۴۷,۵	۲۷۲ ۲	۵۹۶	۸۳۲	۱۲۹۳	۱۳۹۶	کل کشور
۱,۰۱	۱۰۰	۲۲,۹	۴۵,۸	۳۱,۳	۴۸	۱۱	۲۲	۱۵	۱۳۹۶	استان خوزستان

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار ارائه شده معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری

چنانچه در جدول ۷-۲ ملاحظه می گردد درصد سمن های زنان در استان خوزستان نسبت به میانگین کشوری پایین است لذا این نیازمند تحلیل و بررسی است.

فصل سوم
ظرفیت ها و محدودیت های
زنان و خانواده استان خوزستان

در این فصل به منظور آگاهی از مشکلات و فرصت های مهم توسعه و ارتقای زنان و خانواده خوزستان نخست به جمع بندی چالش ها، مشکلات و آسیب های حوزه زنان و خانواده بر اساس مطالعات و تحقیقات علمی گذشته (ضمیمه- ۲) اشاره می شود. سپس بر اساس آن عوامل بیرونی (فرصت و تهدید) و درونی (قوت و ضعف) مسایل زنان و خانواده استان خوزستان بر اساس تحلیل سوات SWOT ارائه می گردد.

جمع بندی تحقیقات گذشته

با توجه به پیشینه های تحقیق در حوزه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشت و سلامت که در ضمیمه- ۲ ذکر شده اند، چالش ها، مشکلات و آسیب های حوزه زنان و خانواده استان خوزستان بطور خلاصه در جدول ۱-۳ آورده شده است.

جدول ۱-۳: جدول بررسی چالش ها، مشکلات و آسیب های حوزه زنان و خانواده

بر اساس مطالعات و تحقیقات علمی گذشته

ردیف	چالش ها، مشکلات و آسیب ها
۱	افزایش تعداد زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست
۲	کم شدن فرصت ازدواج برای دختران و بالا رفتن نرخ تجرد دختران و تاخیر و افزایش سن ازدواج در بین دختران استان خوزستان
۳	کم رنگ شدن نقش خانه داری و فرزند پروری
۴	کاهش باروری در زنان
۵	افزایش آسیب های اجتماعی و خشونت خانگی (طلاق، اعتیاد...)
۶	افزایش خانواده های تک والد
۷	عدم حمایت های مالی دولت از زنان علیرغم افزایش خانوارهای زن سرپرست
۸	زنان در سازمان ها درصد اندکی از نیروی کار را تشکیل داده و در برابر اکثریت مردان در اقلیت می باشند.
۹	زنان در مقایسه با مردان در موقعیت های نابرابری از لحاظ حقوق و فرصت های ارتقاء شغلی، آموزش و ثبات شغلی، شبکه روابط شخصی و تمرکز قدرت در ساختار سازمان قرار دارند.
۱۰	زنان نسبت به مردان در سازمان های بروکراتیک احساس بی قدرتی را تجربه می کنند.
۱۱	افزایش سرطان پستان در بین زنان، بواسطه عدم آگاهی در مورد روش غربالگری
۱۲	خشونت خانگی عامل طیف وسیعی از مشکلات بهداشتی، سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و خانوادگی
۱۳	عدم توجه به سواد سلامت و خود مراقبتی در بین زنان
۱۴	یکی از مهمترین مشکلات زنان جویای کار ورود به بازار های شغلی است.

ردیف	چالش ها، مشکلات و آسیب ها
۱۵	افزایش معلولیت صوتی معلمان زن مدارس استثنایی
۱۶	عدم برخورداری زنان از سبک زندگی مناسب و عادت های صحیح رفتاری
۱۷	گرایش فزاینده زنان به اعتیاد به اینترنت با توجه به تاثیرگذاری عوامل متزلزل کننده بنیاد خانواده (فقر اقتصادی، دوستان ناباب، مشکلات اجتماعی خانواده و نحوه گذراندن اوقات فراغت)
۱۸	پایین بودن رفتارهای مشارکتی بین پزشک-بیمار به دلیل عدم اعتماد به پزشک در ویزیت های گروهی
۱۹	عدم انطباق خدمات مراقبت های سه ماهه اول بارداری مادران در مراکز بهداشتی درمانی با استانداردهای کشوری
۲۰	پایین بودن باورهای بهداشتی زنان در مورد اهمیت و انجام معاینات ماموگرافی با توجه به لزوم انجام آن با افزایش سن
۲۱	بالا بودن میزان خوددرمانی در بین زنان و عدم به کارگیری آموزش های لازم در این زمینه
۲۲	متوسط بودن رفتارهای خودمراقبتی در زنان مبتلا به دیابت و لزوم ارائه آموزش های لازم به آنها در این زمینه
۲۳	ناخواسته تلقی شدن بارداری با توجه به کلیشه های ذهنیتی، روان شناختی و اجتماعی مضر
۲۴	پایین بودن دانش خودمراقبتی زنان و عدم ارائه آموزش های لازم به آنها
۲۵	پایین بودن خودکارآمدی و عزت نفس زنان برای کاهش خشونت از طرف شوهر
۲۶	پایین بودن سلامت عمومی در بین زنان یائسه
۲۷	وجود خودکشی برخی زنان بواسطه اذیت و آزار های همسرانشان
۲۸	تجربه تعرض جسمی در دوران - کودکی یا بزرگسالی برخی از زنان
۲۹	ارتباط امید به آینده و کیفیت زندگی با افسردگی در بین زنان مطلقه و متقاضی طلاق
۳۰	کاهش عملکرد شغلی زنان در ادارات و سازمانها به دلیل تبعیض جنسیتی
۳۱	کاهش مشارکت اجتماعی زنان بواسطه الگوی تصمیم گیری مردمحور در خانواده
۳۲	عدم محاسبه ارزش افزوده کار خانه داری زنان همسر دار (شاغل و خانه دار)
۳۳	افزایش خشونت خانگی علیه زنان بواسطه فقر معیشتی، عدم اشتغال زنان، اعتیاد مردان، تعدد زوجات، نابرابری جنسیتی، نگرش مردسالارانه، بی سوادی مردان و پایین بودن آستانه تحریک پذیری جوانان
۳۴	عدم وجود جلسات آموزشی فعالیت فیزیکی و پیاده روی برای زنان در مراکز مختلف بهداشتی درمانی
۳۵	عدم وجود شرایط و امکانات جهت شادی و شادکامی زنان
۳۶	کمبود مکانها و پارک های مناسب زنان جهت ورزش و پیاده روی
۳۷	وجود بستر اجتماعی-فرهنگی ارتکاب قتل های ناموسی
۳۸	عدم توجه شایسته به نقش زنان در دفاع مقدس
۳۹	کودک همسری
۴۰	نرخ پایین اشتغال زنان

چالش ها، مشکلات و آسیب ها	ردیف
نرخ پایین شاخص های سلامت و سلامت روان زنان	۴۱
تبعیض و نابرابریهای جنسیتی زنان	۴۲
ضعف و فقر فرهنگی زنان	۴۳
فقر و محرومیت اقتصادی زنان	۴۴
وجود فرهنگ مردسالارانه و سلطه گرایانه علیه زنان	۴۵
امنیت اجتماعی زنان	۴۶
عدم آگاهی والدین با آسیبهای ناشی از ازدواجهای زود هنگام دختران	۴۷

مدل سوات (فرصتها، تهدیدها) و (قوتها و ضعفها)

پس از بررسی پژوهش های پیشین و تهیه فهرستی از مسائل و مشکلات زنان و خانواده خوزستان این مسائل در قالب مدل سوات (فرصتها، تهدیدها) و (قوتها و ضعفها) تنظیم شد که در شکل ۲-۲ و ۳-۲ به آنها اشاره می شود.

۱. وجود اسناد بالا دستی حوزه زنان و خانواده و برنامه ششم توسعه در این زمینه
۲. مرزی بودن استان خوزستان به عنوان فرصتی مناسب جهت تبادلات مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...
زنان استان با کشورهای همسایه
۳. وجود فرصت‌های مختلف شغلی برای زنان استان با توجه به صنایع موجود در استان چون نفت، پتروشیمی و ..
۴. وجود دانشگاه‌های متعدد و مراکز آموزش عالی و مراکز علمی کاربردی با رشته‌های تحصیلی برای زنان در استان خوزستان
۵. وجود فضای مناسب جهت برگزاری نمایشگاه‌های مختلف مربوط به کارآفرینی زنان
۶. وجود ظرفیت‌های دینی جهت ارتقای سطح آموزشی
۷. وجود حرفه‌ها و صنایع دستی بومی دارای ظرفیت اشتغال برای زنان
۸. افزایش تقاضای اجتماعی بویژه از سوی زنان جوان برای داشتن استقلال و مشارکت بیشتر در امور اجتماعی
۹. عضویت اداره کل امور بانوان استانداری در شوراهای تصمیم‌گیرنده در استان
۱۰. بهبود ساختارهای حاکمیتی پشتیبان از تشکیل و گسترش، تحکیم و تعالی خانواده
۱۱. اهتمام ویژه مقام عالی استان به بخشی از مسائل و نیازهای حوزه زنان و خانواده
۱۲. روند مثبت و رو به بهبود ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر برای بانوان
۱۳. زمینه‌های مناسب برای شکل‌گیری و تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه بانوان و خانواده استفاده از ظرفیت‌های آنها جهت فرهنگسازی
۱۴. توجه به دستاوردهای بانوان در حوزه‌های مختلف
۱۵. جایگزین کردن گروه‌های اجتماعی سالم و اشتراک مطالب مفید در فضای مجازی
۱۶. کسب عناوین قهرمانی در مسابقات ملی و بین‌المللی در حوزه ورزش
۱۷. استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی مانند سازمان‌های یونسکو و یونیسف به خصوص در بحث زنان و کودکان

آسیب دیده

۱. افزایش سن ازدواج دختران
۲. آلودگی های آب و هوا در استان خوزستان
۳. روند رو به رشد افزایش نرخ طلاق خصوصا طلاق عاطفی و طلاق های توافقی
۴. افزایش آسیب های اجتماعی به خصوص اعتیاد و فروپاشی بنیان خانواده ها
۵. بروز آسیب های نوپدید حاصل از فن آوری اطلاعات و شبکه های ماهواره ای و...
۶. ضعف مهارت های زندگی در خانواده وعدم شناخت کامل زوجین از حقوق و مسئولیت هایشان
۷. روند رو به رشد سالخوردگی وسالمندی وکوچک شدن بعد خانوار
۸. عدم اطلاع زنان استان از حقوق شهروندی خود
۹. ضعف انسجام دستگاه های متولی در فعالیت های فرهنگی زنان و خانواده
۱۰. پایین بودن سطح اطلاعات و آگاهی و مهارت زنان از تکنولوژی های جدید
۱۱. ضعف مهارت های ارتباطی در خانواده میان زوجین
۱۲. کمبود نشاط و شادی در استان
۱۳. افزایش زنان سرپرست خانوار
۱۴. افزایش تعداد زنان بد سرپرست
۱۵. افزایش اعتیاد به مواد صنعتی جدید در بانوان
۱۶. تاثیر تهاجم فرهنگی، تغییر سبک زندگی و الگو گیری از ایده های فرهنگ غرب بر نگرش و انتظارات زنان از زندگی زنانشویی و خانوادگی
۱۷. تعداد بالای بانوان تحصیلکرده جویای کار
۱۸. وجود اطفال به همراه مادران در زندانها
۱۹. رها شدن مددجویان زن ونبودن چتر حمایت پس از آزادی وایجاد آسیب های جدی بر پیکره جامعه
۲۰. عدم وجود کمپ ترک اعتیاد ویژه بانوان در استان
۲۱. عدم وجود پست کارشناس امور بانوان در ساختار تشکیلاتی ادارات کل
۲۲. عدم تامین مالی متمرکز در حوزه زنان و خانواده
۲۳. عدم وجود پوشش کامل امنیت اجتماعی، اقتصادی ومشکلات فرزندان حاصل از طلاق

۱. رشد سطح دانش و آگاهی زنان پیرامون موضوعات مختلف و گسترش فارغ التحصیلان دانشگاهی زنان استان
۲. دسترسی زنان به آموزش های عمومی و مهارتی از طریق نهادهای دولتی و غیر دولتی در بعضی شهرستانها
۳. ورود مباحث زنان و خانواده به صورت اصولی در برنامه ریزیهای عمومی استان
۴. وجود مؤسسه های خیریه و سازمانهای مردم نهاد و مراکز تولیدی، صنعتی، کشاورزی، هنری و خدماتی برای مشارکت در فعالیتهای اجتماعی و اقتصادی در حوزه زنان و خانواده
۵. کسب عناوین علمی در رشته های مختلف توسط بانوان
۶. وجود کارشناسان و متخصصان زن در حوزه های تخصصی اعم از اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، پزشکی و... و بهره مندی از آنان جهت اقشار مختلف مردم در مراکز دولتی و غیر دولتی
۷. وجود ظرفیتهای عظیم دینی، ارزشهای شخصیتی دینی و استانی، تشکلهای دینی، مذهبی و قرآنی و کانونهای فرهنگی و هنری در زمینه توجه به تشکیل خانواده و ازدواج
۸. وجود انجمن های محلی اجتماع محور موفق مختص امور بانوان
۹. فراوانی بانوان تحصیل کرده و در حال تحصیل در استان
۱۰. وجود دختران و زنان مستعد در زمینه های ورزشی
۱۱. کسب عناوین قهرمانی در زمینه های ورزشی مختلف
۱۲. وجود اعتقاد عمیق به شعائر دینی در میان اقوام استان خوزستان
۱۳. وجود فضاهای مربوط به جنگ تحمیلی و ایجاد مشاغلی در این راستا برای زنان استان
۱۴. وجود انجمن ها و سازمان های مردم نهاد مرتبط با زنان
۱۵. مشارکت بالای زنان استان در پدیده های سیاسی و اجتماعی چون انتخابات مجلس شورای اسلامی و انتخابات شورای
۱۶. وجود دانشگاه شهید چمران اهواز به عنوان یک دانشگاه جامع و دارنده اساتید زن متخصص و فعال

۱. عدم توجه کافی مسئولین استانی به اهمیت و ضرورت موضوع زنان و خانواده
۲. عدم توجه به نقش مؤثر زنان در پیشبرد صحیح برنامه ها در دو عرصه اجتماع و خانواده
۳. عدم حمایت کافی از خانواده های در معرض آسیب و آسیب دیده برای پیگیری و حل مشکلات مرتبط با تزلزل شدن خانواده در استان
۴. کمی آگاهی و توانایی های زنان و مردان جهت ایفای نقش های اساسی خود در خانواده در چارچوب سبک زندگی اسلامی - ایرانی
۵. کمبود وجود پزشکان متخصص زن و مراکز بهداشتی کافی در مناطق محروم
۶. عدم بهره گیری از مستندات و پژوهشها در حوزه زنان و خانواده در استان
۷. پایین بودن سطح عملکرد استان در زمینه توسعه سواد آموزی زنان
۸. کمبود مکان های تفریحی مختص بانوان در استان
۹. کمبود پزشک متخصص و از جمله پزشک زنان در شهرستان ها و روستاهای استان
۱۰. نبود نهاد حمایتی از زنان بد سرپرست
۱۱. تبعیض در پرداخت حقوق و مزایای زنان در بسیاری از ادارات استان
۱۲. نبود بودجه کافی در ادارات و سازمان های استان جهت انجام پروژه های مربوط به زنان و آسیب های آنان
۱۳. عدم انسجام دستگاه های متولی در فعالیت های فرهنگی زنان و خانواده
۱۴. نبود دستگاه های حمایتی برای زنان آسیب دیده از آسیب های اجتماعی چون اعتیاد، زندان و ...
۱۵. کمبود فرصت های شغلی برای زنان فارغ التحصیل دانشگاهی
۱۶. کمبود فضای حمایتی از زنان کارآفرین استان
۱۷. وجود فضای ارتباطی ضعیف بین بانوان استان با دیگر بانوان کشور
۱۸. کمبود سازمان های مردم نهاد در ارتباط با حوزه ی زنان در استان خوزستان
۱۹. پایین بودن سطح اطلاعات و آگاهی زنان در باره ی مسائل بهداشتی مادر و کودک
۲۰. زیر پوشش بیمه نبودن زنان سرپرست خانوار و زنان رها شده از آسیب های اجتماعی
۲۱. کمبود حضور زنان نخبه دانشگاهی در مسئولیت های اداری استان
۲۲. نبود آموزش های فرهنگی لازم جهت اصلاح زمینه های اجتماعی ازدواج در استان
۲۳. نداشتن روحیه جهادی در زنان استان جهت حمایت از زنان نیازمند

۲۴. وجود روحیه مردسالاری و تسری آن به سازمانها
۲۵. عدم تأمین مالی متمرکز در حوزه زنان و خانواده
۲۶. عدم تخصیص به موقع اعتبارات جهت اجرای برنامه های از پیش تعیین شده
۲۷. فقدان ضمانت اجرا برای تثبیت جایگاه نظارتی دفتر امور بانوان و خانواده در استان جهت ارزیابی و نظارت مستمر بر فعالیتهای سایر ارگانها و بخشها در حوزه زنان و خانواده
۲۸. عدم جذب و بکارگیری زنان فرهیخته، توانمند و کارآمد در مناصب مدیریتی و اثرگذار استان
۲۹. عدم توجه کافی و کارآمد به تقویت کمی و کیفی سازمانهای مردم نهاد زنان و کانونهای فرهنگی اجتماعی در حوزه بانوان و خانواده
۳۰. ضعف انسجام دستگاههای متولی در فعالیتهای فرهنگی در حوزه زنان و خانواده و کمبود نگاه استراتژیک و برنامه ریزی شده
۳۱. نداشتن بانک جامع اطلاعات و آمار در حوزه مسائل فرهنگی زنان و خانواده و عدم ارتباط مناسب با فعالان فرهنگی
۳۲. کمبود آموزشهای قبل ، حین و بعد از ادواج ویژه اقشار مختلف با هدف کاهش آمار طلاق
۳۳. شیوع بعضی از بیماریها از جمله ام اس و سرطان ها در اقشار مختلف زنان
۳۴. کمبود میزان اعتبارات تخصصی از طریق منابع دولتی و بانکی جهت بهره مندی زنان در مشاغل خانگی و کارآفرینی
۳۵. فقدان پوشش بیمه همه گیر و جامع درمان اعتیاد در حوزه زنان
۳۶. عدم وجود فضاهای تفریحی و ورزشی ویژه زنان و خانواده
۳۷. حذف اعتبار مربوط به آموزش و ترویج کشاورزی در بخش زنان کشاورز در استان
۳۸. عدم دسترسی به آموزشهای مهارتی از طریق نهادهای دولتی و غیر دولتی در بعضی شهرستانها
۳۹. عدم تناسب فرصتهای شغلی با میزان فارغ التحصیلان دختر دانشگاهی
۴۰. کمبود فرصتهای شغلی برای دانش آموختگان مراکز آموزش عالی

فصل چهارم
اولویت بندی مسائل
زنان و خانواده
در شهرستان‌های استان خوزستان

در این فصل به اولویت بندی مسائل و مشکلات زنان استان خوزستان پرداخته شده است. در همین راستا اولویت مسئله در مقایسه با سایر شهرستان های استان مورد توجه قرار گرفت، سپس بررسی شد که جایگاه مسئله در خود شهرستان در اولویت چندم قرار دارد. جهت مشخص نمودن رتبه شهرستان در مقایسه با شهرستانهای دیگر استان بر اساس آمار و اطلاعات موجود عمل گردید. اولویت بندی در هر شهرستان بر اساس روش دلفی و نظر صاحب نظران استانی و شهرستانی صورت گرفت.

جدول ۴-۱- اولویت بندی مسائل زنان در شهرستانهای استان خوزستان

اولویت دراستان	مسائل و مشکلات زنان	آبادان	آغاجاری	امیدیه	اندیکا	اندیشک	اهواز	ایذه	باغملک	بای	بهبهان	حمیدیه	خرمشهر	دزفول	دشت آزادگان
۱	نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده	۱	۲	۲	۲	۴	۲	۱	۱	۳	۱	۲	۱	۱	۲
۲	بالا بودن نرخ طلاق	۲	۱	۱	۱۰	۲	۱	۶	۶	۱	۲	۴	۲	۴	۴
۳	پایین بودن نرخ ازدواج	۳	۵	۳	۸	۱	۵	۵	۲	۲	۳	۳	۳	۲	۴
۴	نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله	۵	۳	۵	۱	۶	۳	۲	۳	۴	۴	۱	۶	۵	۱
۵	خشونت علیه زنان و کودکان	۴	۱۱	۸	۱۱	۴	۴	۳	۷	۵	۶	۶	۴	۶	۶
۶	درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه اول و پیش دانشگاهی	۶	۴	۴	۳	۷	۶	۴	۴	۶	۱۰	۵	۵	۳	۵
۷	تعداد خانه های بهداشت فعال روستایی	۱۰	۶	۹	۹	۸	۱۰	۱۲	۱۲	۹	۱۱	۷	۷	۷	۸
۸	آگاهی صحیح زنان درباره پیشگیری از ایدز	۷	۷	۷	۴	۹	۹	۱۰	۸	۷	۸	۸	۸	۸	۷
۹	زایمان در سن پایین	۸	۹	۱۱	۷	۵	۱۱	۹	۱۰	۸	۹	۹	۹	۹	۹
۱۰	تعداد پزشکان	۱۱	۸	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۸	۹	۱۱	۱۳	۱۰	۱۰	۱۳	۱۰

دست آزادگان	دزفول	خرمشهر	حمیدیه	بهبهان	باوی	باغملک	ایذه	اهواز	اندیشک	اندیکا	امیدیه	آغاچاری	آبادان	مسایل و مشکلات زنان	اولویت دراستان
۱۲	۱۲	۱۱	۱۲	۵	۱۲	۱۲	۱۱	۱۳	۱۳	۱۲	۱۳	۱۲	۱۲	درصد دانشجویان و دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری	۱۱
۱۳	۱۱	۱۲	۱۳	۷	۱۳	۱۳	۱۳	۷	۱۱	۱۳	۱۰	۱۳	۹	تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی	۱۲
۱۱	۱۰	۱۳	۱۱	۱۲	۱۰	۵	۷	۸	۱۰	۵	۶	۱۰	۱۳	سمن های فرهنگی - اجتماعی و خیریه ای زنان	۱۳

ادامه جدول ۴-۱) اولویت بندی مسائل زنان در شهرستانهای استان خوزستان

هویزه	هندیجان	هفتکل	مسجد سلیمان	ماهشهر	لالی	گتوند	کارون	شوشتر	شوش	شادگان	رامهرمز	رامشیر	مسایل و مشکلات زنان	اولویت
۲	۳	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۱	۱	۲	۱	نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده	۱
۶	۱	۱	۳	۴	۴	۵	۳	۳	۲	۲	۱	۴	بالا بودن نرخ طلاق	۲
۷	۴	۳	۱	۳	۳	۳	۶	۱	۴	۴	۳	۲	پایین بودن نرخ ازدواج	۳
۱	۷	۵	۴	۶	۱	۱	۱	۶	۳	۳	۴	۳	نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله	۴
۵	۲	۸	۶	۲	۶	۸	۵	۴	۵	۶	۵	۷	خشونت علیه زنان و کودکان	۵
۷	۵	۶	۵	۷	۷	۷	۴	۵	۶	۵	۶	۶	درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه اول و پیش دانشگاهی	۶

اولویت	مسایل و مشکلات زنان	رامشیر	رامهرمز	شادگان	شوش	شوشتر	کارون	گتوند	لالی	ماهشهر	مسجد سلیمان	هفتکل	هندیجان	هویزه
۷	تعداد خانه های بهداشت فعال روستایی	۵	۷	۹	۷	۹	۷	۴	۵	۵	۷	۴	۶	۳
۸	آگاهی صحیح زنان درباره پیشگیری از ایدز	۸	۸	۷	۸	۷	۸	۶	۸	۸	۹	۷	۸	۴
۹	زایمان در سن پایین	۹	۱۱	۸	۹	۱۰	۹	۹	۱۰	۹	۱۱	۱۱	۱۰	۸
۱۰	تعداد پزشکان	۱۱	۱۳	۱۰	۱۰	۱۱	۱۰	۱۰	۹	۱۰	۱۲	۱۰	۹	۱۰
۱۱	درصد دانشجویان و دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری	۱۲	۱۰	۱۱	۱۳	۱۲	۱۳	۱۱	۱۲	۱۲	۱۰	۱۲	۱۲	۹
۱۲	تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی	۱۳	۱۲	۱۳	۱۲	۱۳	۱۲	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
۱۳	سمن های فرهنگی - اجتماعی و خیریه ای زنان	۱۰	۹	۱۲	۱۱	۸	۱۱	۱۲	۱۱	۱۲	۸	۹	۱۱	۱۲

در شکل ۴-۱ اولویت های مربوط به آسیبها و مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان خوزستان را به تفکیک شهرستانها نشان میدهد. بررسی ها نشان می دهد که چهار اولویت نخست استان خوزستان، مربوط به مشکلات نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده، بالا بودن نرخ طلاق، پایین بودن نرخ ازدواج و نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله است. چنان که بررسی ها نشان می دهد نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده در ده شهرستان ایذه، باغملک، بهبهان، دزفول، آبادان، خرمشهر، رامشیر، شادگان، شوش و ماهشهر در اولویت اول قرار دارد. در چهارده شهرستان آغاچاری، امیدیه، اندیکا، اهواز، حمیدیه، دشت آزادگان، رامهرمز، شوشتر، کارون، گتوند، لالی، مسجدسلیمان، هویزه و هفتکل در اولویت دوم و در سه شهرستان اندیمشک، باوی و هندیجان در اولویت سوم قرار دارد. به عبارت دیگر بیکاری زنان در تمام شهرستانهای استان خوزستان جزء اولویتهایی است که نیازمند بررسی و ارائه راهکار جهت حل آن می باشد.

نرخ طلاق در هفت شهرستان آغاچاری، امیدیه، اهواز، رامهرمز، هفتکل، باوی و هندیجان در اولویت اول، در شش شهرستان آبادان، بهبهان، اندیمشک، خرمشهر، شادگان و شوش در اولویت دوم، در سه شهرستان شوشتر، کارون و مسجدسلیمان در اولویت سوم و در شش شهرستان حمیدیه، دزفول، دشت

آزادگان، رامشیر، لالی و ماهشهر در اولویت چهارم قرار دارند. تنها در پنج شهرستان اندیکا، ایذه، باغملک، گتوند و هویزه جزء اولویت های چهارگانه قرار تگرفته است.

نرخ ازدواج در سه شهرستان اندیمشک، شوشتر و مسجدسلیمان در اولویت اول، در سه شهرستان باغملک، باوی و دزفول در اولویت دوم، در یازده شهرستان آبادان، امیدیه، بهبهان، خرمشهر حمیدیه، دشت آزادگان، رامهرمز، گتوند، لالی، ماهشهر و هفتکل در اولویت سوم و در سه شهرستان شادگان، شوش و هندیجان در اولویت چهارم قرار دارند.

نرخ باسوادی در هفت شهرستان اندیکا، حمیدیه، دشت آزادگان، کارون، هویزه، گتوند و لالی در اولویت اول، در شهرستان ایذه، در اولویت دوم، در پنج شهرستان آغاجاری، اهواز، باغملک، شادگان و شوش در اولویت سوم و در چهار شهرستان بهبهان، باوی، رامهرمز و مسجدسلیمان در اولویت چهارم قرار دارند. درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه اول و پیش دانشگاهی در دو شهرستان دزفول و اندیکا در اولویت سوم و در شهرستانهای امیدیه، آغاجاری، ایذه باغملک و کارون در اولویت چهارم قرار دارد.

خشونت علیه زنان و کودکان در دو شهرستان ماهشهر و هندیجان در اولویت دوم و در شهرستان ایذه اولویت سوم و در پنج شهرستان آبادان، اندیمشک، اهواز، خرمشهر و شوشتر در اولویت چهارم قرار دارد.

پوشش تحصیلی دانش آموزان در دو شهرستان اندیکا و دزفول در اولویت سوم و در پنج شهرستان کارون آغاجاری، امیدیه، ایذه و باغملک در اولویت چهارم قرار دارد. نرخ تعداد خانه های بهداشت در دو شهرستان گتوند و هفتکل در اولویت چهارم قرار دارد. آگاهی از پیشگیری از ایدز نیز در شهر اندیکا در اولویت چهارم قرار دارد. باتوجه به روشن شدن مهمترین مشکلات زنان استان خوزستان، در ادامه به بررسی جامع تر این مسائل در شهرهای مختلف استان پرداخته می شود.

۴-۲- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده

شهرستان	نرخ بیکاری زنان	رتبه در استان	اولویت در شهرستان	شهرستان	نرخ بیکاری زنان	رتبه در استان	اولویت در شهرستان
ماهشهر	.۵۱	۱	۱	شوشتر	.۴۸	۴	۲
آغاجاری	.۵۰	۲	۱	باغملک	.۴۸	۴	۱
هفتکل	.۵۰	۲	۳	باوی	.۴۸	۴	۳
شادگان	.۵۰	۲	۲	دشت آزادگان	.۴۷	۵	۲
مسجدسلیمان	.۵۰	۲	۱	شوش	.۴۷	۵	۱
گتوند	.۴۹	۳	۲	امیدیه	.۴۷	۵	۲
لالی	.۴۹	۳	۳	هنديجان	.۴۷	۵	۳
رامهرمز	.۴۹	۳	۱	بهبهان	.۴۵	۶	۱
خرمشهر	.۴۹	۳	۲	اهواز	.۴۴	۷	۲
دزفول	.۴۹	۳	۱	ایذه	.۴۲	۸	۱
اندیکا	.۴۸	۴	۱	رامشیر	.۴۲	۸	۱
اندیمشک	.۴۸	۴	۲	هویزه	.۴۱	۹	۲
آبادان	.۴۸	۴	۲	حمیدیه	.۳۰	۱۰	۲
کارون	.۴۸	۴					

همانطور که در شکل ۴-۲ مشاهده می شود مشکل بیکاری زنان تحصیلکرده در تمامی شهرستانهای استان خوزستان جزء سه اولویت نخست قرار داشته است. در مجموع تقریباً نیمی از زنان استان با مشکل بیکاری مواجه هستند. در مقایسه شهرستانهای استان با یکدیگر بیشترین مشکلات نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده مربوط به ده شهرستان ایذه، باغملک، بهبهان، دزفول، آبادان، خرمشهر، رامشیر، شادگان، شوش و ماهشهر است و سایر شهرستانها هم در اولویت های دوم و سوم قرار می گیرند.

۴-۳- نرخ طلاق

شهرستان	درصد طلاق زنان	رتبه در استان	اولویت در شهرستان	شهرستان	درصد طلاق زنان	رتبه در استان	اولویت در شهرستان
رامهرمز	۸۶	۱	۱	هندیجان	۷۷	۹	۱
آبادان	۸۵	۲	۳	کارون	۷۷	۹	۳
مسجدسلیمان	۸۴	۳	۳	لالی	۷۶	۱۰	۳
خرمشهر	۸۲	۴	۱	ایذه	۷۶	۱۰	۱
شوشتر	۸۲	۴	۶	باغملک	۷۵	۱۱	۶
اندیمشک	۸۲	۴	۴	دزفول	۷۴	۱۲	۴
باوی	۸۲	۴	۴	ماهشهر	۷۴	۱۲	۴
هفتکل	۸۱	۵	۴	دشت آزادگان	۷۳	۱۳	۴
بهبهان	۸۰	۶	۵	گتوند	۷۳	۱۳	۵
شوش	۸۰	۶	۴	رامشیر	۶۴	۱۴	۴
اهواز	۷۹	۷	۱۰	اندیکا	۶۴	۱۴	۱۰
آغاجری	۷۹	۷	۶	هويزه	۵۵	۱۵	۶
امیدیه	۷۹	۷	۴	حمیدیه	۵۳	۱۶	۴
شادگان	۷۸	۸					

همانطور که در شکل ۴-۳ مشاهده می شود مسئله بالا بودن آمار طلاق در بیشتر شهرستانهای استان خوزستان در چهار اولویت اول قرار داشته است. در مقایسه شهرستانهای استان با یکدیگر بیشترین مسئله بالا بودن نرخ طلاق مربوط به هفت شهرستان آغاجاری، امیدیه، اهواز، رامهرمز، هفتکل، باوی و هندیجان است و تنها در پنج شهرستان اندیکا، ایذه، باغملک، گتوند و هویزه جزء اولویت های چهارگانه قرار تگرفته است.

۴-۴- عمومیت ازدواج

اولویت در شهرستان	رتبه در استان	عمومیت ازدواج	شهرستان	اولویت در شهرستان	رتبه در استان	نرخ ازدواج زنان	شهرستان	
۳	۱۴	۵,۶۰	ماهشهر	۲	۱	۱,۰۲	رامشیر	
۳	۱۵	۶,۳۰	آبادان	۲	۲	۱,۲	باوی	
۲	۱۶	۸,۹۵	دزفول	۳	۳	۱,۳	گتوند	
۵	۱۷	۲۹,۷۲	اهواز	۲	۴	۲,۶۰	باغملک	
۵	این شهرستان ها فاقد دفترخانه طلاق و ازدواج می باشند منبع: اداره کل ثبت احوال استان خوزستان		آغاجاری	۳	۵	۲,۷۰	رامهرمز	
۳			امیدیه	۱	۶	۳,۲۸	مسجد سلیمان	
۸			اندیکا	۳	۷	۳,۵	خرمشهر	
۳			حمیدیه	۱	۷	۳,۵	اندیمشک	
۳			لالی	۳	۸	۳,۶۴	دشت آزادگان	
۶			کارون	۴	۹	۳,۶۷	شادگان	
۳			هفتکل	۳	۱۰	۳,۷۰	بهبهان	
۴			هندیجان	۱	۱۱	۳,۷۵	شوشتر	
۷			هویزه	۵	۱۲	۴,۷۴	ایذه	
					۴	۱۳	۵,۴۷	شوش

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

همانطور که در شکل ۴-۴ ملاحظه می شود مسئله پایین بودن نرخ ازدواج در بیشتر شهرستانهای استان خوزستان در چهار اولویت اول قرار داشته است. در مقایسه شهرستانهای استان با یکدیگر بیشترین مسئله پایین بودن نرخ ازدواج بیشتر مربوط به اندیمشک، شوشتر و مسجدسلیمان است و تنها در شش شهرستان اهواز، اندیکا، ایذه، آغاچاری کارون و هویزه جزء اولویت های چهارگانه قرار تگرفته است.

۴-۵- نرخ باسوادی زنان در جمعیت ۶ سال و بالاتر

شهرستان	نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله زنان	مقایسه با سایر شهرستانهای	اولویت در شهرستان	شهرستان	مقایسه با سایر شهرستانهای	رتبه در استان	اولویت در شهرستان
حمیدیه	۶۲,۶	۱	۱	هفتکل	۸۰,۹	۱۳	۵
اندیکا	۶۵,۴	۲	۱	رامهرمز	۸۱,۴	۱۴	۴
شادگان	۶۶,۹	۳	۳	شوشتر	۸۱,۴	۱۴	۶
هویزه	۶۸,۳	۴	۱	هندیجان	۸۲,۳	۱۵	۷
دشت آزادگان	۶۹,۱	۵	۱	آغاچاری	۸۲,۶	۱۶	۳
کارون	۷۰,۰	۶	۱	خرمشهر	۸۴,۰	۱۷	۶
باغملک	۷۳,۳	۷	۳	اندیمشک	۸۴,۵	۱۸	۶
لالی	۷۳,۳	۷	۱	دزفول	۸۴,۸	۱۹	۵
شوش	۷۳,۵	۸	۳	بهبهان	۸۵,۹	۲۰	۴
ایذه	۷۶,۶	۹	۲	امیدیه	۸۶,۴	۲۱	۵
باوی	۷۷,۰	۱۰	۴	آبادان	۸۶,۶	۲۲	۵
مسجدسلیمان	۸۲,۰	۱۱	۴	ماهشهر	۸۷,۸	۲۳	۶
رامشیر	۷۸,۰	۱۱	۱	اهواز	۸۸,۰	۲۴	۳
گتوند	۷۸,۶	۱۲	۱				

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

همانطور که در شکل ۴-۵ مشاهده می شود نرخ باسوادی زنان در بیشتر شهرستانهای استان خوزستان در چهار اولویت اول قرار داشته است. در مقایسه شهرستانهای استان با یکدیگر بیشترین مسئله نرخ باسوادی زنان مربوط به هفت شهرستان اندیکا، حمیدیه، دشت آزادگان، کارون، هویزه، گتوند و لالی است و نه شهرستان شوشتر، ماهشهر، هفتکل، هندیجان، آبادان، امیدیه، اندیمشک، خرمشهر و دزفول جزء اولویت های چهارگانه قرار نگرفته است.

۴-۶- درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان متوسطه و پیش دانشگاهی

شهرستان	درصد پوشش تحصیلی	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای	شهرستان	درصد پوشش تحصیلی	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای
هنديجان	۸۳	۱	۵	اندیکا	۷۳	۱۱	۳
آغاجاری	۸۲	۲	۴	اندیمشک	۷۳	۱۱	۷
کارون	۸۲	۲	۴	باوی	۷۳	۱۱	۶
ماهشهر	۸۱	۳	۷	شوش	۷۳	۱۱	۶
آبادان	۸۰	۴	۶	اهواز	۷۲	۱۲	۶
خرمشهر	۷۹	۵	۵	لالی	۷۲	۱۲	۵
مسجد سلیمان	۷۸	۶	۵	باغملک	۷۱	۱۳	۵
امیدیه	۷۷	۷	۴	رامشیر	۷۱	۱۳	۳
دزفول	۷۷	۷	۳	ایذه	۷۰	۱۴	۳
هفتکل	۷۶	۸	۶	گتوند	۶۷	۱۵	۷
دشت آزادگان	۷۶	۸	۵	بهبهان	۶۷	۱۵	۱۰
رامهرمز	۷۵	۹	۶	هویزه	۶۱	۱۶	۶
شادگان	۷۴	۱۰	۵	حمیدیه	۵۴	۱۷	۵
شوشتر	۷۴	۱۰	۵				

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

همانطور که در شکل ۴-۶ مشاهده میشود مسئله پوشش تحصیلی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه اول و پیش دانشگاهی در شهرستانهای استان خوزستان اولویتهای متفاوتی را به خود اختصاص داده است. اما این مسئله در دو شهرستان دزفول و اندیکا در اولویت سوم و در شهرستانهای امیدیه، آغاچاری، ایذه باغملک و کارون در اولویت چهارم قرار دارد.

۴-۷- درصد دانشجویان و دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای و تخصصی زنان

شهرستان	درصد دانشجویان و دانش آموختگان	اولویت پرداختن به مسئله در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای	شهرستان	درصد دانشجویان و دانش آموختگان	اولویت پرداختن به مسئله در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای
آغاچاری	۰	۱	۱۲	ایذه	۰.۹	۴	۱۱
اندیکا	۰	۱	۱۲	امیدیه	۱,۴۰	۵	۱۳
باغملک	۰	۱	۱۲	مسجد سلیمان	۱,۴۸	۶	۱۰
حمیدیه	۰	۱	۱۲	شادگان	۱,۹۰	۷	۱۱
رامشیر	۰	۱	۱۲	رامهرمز	۲,۰۱	۸	۱۰
کارون	۰	۱	۱۳	باوی	۲,۳۶	۹	۱۲
گتوند	۰	۱	۱۱	بهبهان	۲,۶۲	۱۰	۱۱
لالی	۰	۱	۱۲	ماهشهر	۳,۳	۱۱	۱۲
هفتکل	۰	۱	۱۲	شوشتر	۴,۶	۱۲	۱۲
هندیجان	۰	۱	۱۲	دزفول	۶,۱۲	۱۳	۱۲
هويزه	۰	۱	۹	خرمشهر	۶,۳۰	۱۴	۹
شوش	۰.۱۲	۲	۱۳	آبادان	۷,۴۷	۱۵	۱۲
دشت آزادگان	۰.۴۰	۳	۱۲	اهواز	۵۸,۹	۱۶	۱۳
اندیمشک	۰.۹	۴	۱۳				

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

بر اساس داده های شکل ۴-۷ مشکل درصد دانشجویان و دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری در اکثر شهرستانها از اولویتهای پایینی برخوردار است. طبق این جدول، با کوچکتر شدن شهرها، درصد دانشجویان دختر تحصیلات تکمیلی کاهش می یابد. یکی از دلایل مهم این امر، می تواند مشکل دسترسی به مراکز آموزش عالی باشد.

۴-۸- مسئله کمبود خانه های بهداشت فعال

شهرستان	درصد خانه های بهداشت فعال	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای	شهرستان	درصد خانه های بهداشت فعال	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای
آغاچاری	۰.۴۲	۱	۶	باوی	۲.۸	۱۱	۹
ماهشهر	۱.۱	۲	۵	دشت آزادگان	۳.۴	۱۲	۸
هفتکل	۱.۱	۲	۴	اهواز	۴.۱	۱۳	۱۰
حمیدیه	۱.۵	۳	۷	رامهرمز	۴.۳	۱۴	۷
هندیجان	۱.۷	۴	۶	آبادان	۴.۸	۱۵	۱۰
امیدیه	۲.۱	۵	۹	بهبهان	۵.۲	۱۶	۱۱
هویزه	۲.۲۵	۶	۳	اندیکا	۵.۳	۱۷	۹
مسجد سلیمان	۲.۳	۷	۷	شوشتر	۵.۶	۱۸	۹
گتوند	۲.۳	۷	۴	شادگان	۶.۵	۱۹	۴
رامشیر	۲.۳	۷	۵	باغملک	۶.۵	۱۹	۵
خرمشهر	۲.۳	۷	۷	شوش	۶.۸	۲۰	۷
کارون	۲.۵	۸	۷	دزفول	۷	۲۱	۷
لالی	۲.۶	۹	۵	ایذه	۹	۲۲	۱۲
اندیمشک	۲.۷	۱۰	۸				

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

بر اساس داده‌های شکل ۴-۸ نرخ تعداد خانه‌های بهداشت در اکثر شهرستانها از اولویت‌های پایینی برخوردار است. تنها در دو شهرستان گتوند و هفتکل این مسئله در اولویت چهارم قرار دارد.

۴-۹- خشونت علیه زنان و کودکان

شهرستان	درصد خشونت علیه زنان و کودکان	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای	شهرستان	درصد خشونت علیه زنان و کودکان	رتبه در استان	مقایسه با سایر شهرستانهای
ماهشهر	.۸۱	۱	۲	مسجد سلیمان	.۶۷	۹	۶
هندیجان	.۷۷	۲	۲	امیدیه	.۶۷	۹	۸
رامهرمز	.۷۶	۳	۵	لالی	.۶۶	۱۰	۶
آبادان	.۷۶	۳	۴	بهبهان	.۶۶	۱۰	۶
خرمشهر	.۷۳	۴	۴	دشت آزادگان	.۶۵	۱۱	۶
شوشتر	.۷۳	۴	۴	باغملک	.۶۴	۱۲	۷
اندیمشک	.۷۲	۵	۴	گتوند	.۶۳	۱۳	۸
اهواز	.۷۲	۵	۴	هفتکل	.۶۳	۱۳	۸
باوی	.۷۲	۵	۵	آغاچاری	.۶۱	۱۴	۱۱
ایذه	.۷۰	۶	۳	رامشیر	.۵۹	۱۵	۷
دزفول	.۷۰	۶	۶	اندیکا	.۵۸	۱۶	۱۱
کارون	.۷۰	۶	۵	حمیدیه	.۵۶	۱۷	۶
شوش	.۶۹	۷	۵	هویزه	.۵۳	۱۸	۵
شادگان	.۶۸	۸	۶				

ماخذ: سالنامه آماری استان خوزستان و تحقیق محقق

بر اساس داده‌های شکل ۴-۹ مشکل خشونت علیه زنان و کودکان در اکثر شهرستانها از اولویتهای پایینی برخوردار است و به طوریکه تنها در دو شهرستان ماهشهر و هندیجان در اولویت دوم و در شهرستان ایذه اولویت سوم و در پنج شهرستان آبادان، اندیمشک، اهواز، خرمشهر و شوشتر در اولویت چهارم قرار دارد.

فصل پنجم

تجزیه و تحلیل مسائل زنان

استان خوزستان

در فصل چهارم به اولویت بندی مسائل زنان و خانواده استان خوزستان پرداخته شده است. در این فصل بنا داریم تا بر اساس چهار اولویت بیکاری زنان، نرخ طلاق، عمومیت ازدواج و نرخ باسوادی مطرح شده در فصل پیشین، به تجزیه و تحلیل آنها بپردازیم. بنابراین در هر یک از بخشهای چهارگانه ابتدا جداولی از شهرستانهایی که یکی از مسائل و مشکلات در آنها در اولویت اول قرار دارد، آورده می شود. سپس بر اساس این جداول به تشریح و تحلیل مسئله پرداخته می شود. لازم به ذکر است که استان خوزستان از ۲۷ شهرستان تشکیل شده است و مسائل و مشکلات برخی از شهرستانها بدلیل نزدیک بودن زمینه فرهنگی آنها با یکدیگر، هم از نظر دلایل و هم از نظر پیامدها در یک راستا هستند، لذا در تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات آنها جهت دوری از تطویل کلام و تکراری شدن مباحث از جداول مشترک برای آنها استفاده می کنیم.

بخش اول- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده در استان خوزستان

اشتغال زنان در ایران همواره محل بحث های زیادی بوده است. زنان تحصیل کرده می توانند نقش موثر و سازنده ای در جهت پیشبرد اهداف توسعه و سازندگی به عهده گیرند و بدون مشارکت زنان تحصیل کرده در توسعه همه جانبه کشور، رشد و پیشرفت در کلیه ابعاد امکان پذیر نیست. یکی از دغدغه های اجتماعی مطرح در جامعه، ناتوانی بازار کار در جذب فارغ التحصیلان آموزش عالی و عدم دستیابی به شغل مناسب توسط فارغ التحصیلان آموزش عالی است. این مساله در همه گروه های اجتماعی در ایران نمود دارد اما آمارها نشان می دهد زنان در این میان بیشتر گرفتار بیکاری شده اند. بنا به نظر کارشناسان مهم ترین دلیل این مسئله عدم تطابق کامل آموزش های دانشگاهی با نیازهای بازار کار و رشد بی رویه ی جذب دانشجوی تحصیلات عالی به خصوص زنان است که باعث شده بازار کار با سرعت کم تری افراد تحصیل کرده به خصوص زنان را جذب کند.

در همین راستا در استان خوزستان نیز نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده در ده شهرستان ایذه، باغملک، بهبهان، دزفول، آبادان، خرمشهر، رامشیر، شادگان، شوش و ماهشهر در اولویت اول قرار دارد. در شکل های ۱-۵، ۲-۵، ۳-۵ و ۴-۵ به دلایل و پیامدهای بیکاری زنان تحصیل کرده در شهرستانهایی که بیکاری زنان تحصیل کرده اولویت اول آنها بوده اشاره شده است. البته این دلایل و پیامدها برای شهرستانهایی که بیکاری اولویت دوم و سوم آنها است نیز تا حدودی صادق می باشد.

۵-۱- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای دزفول، بهبهان

مسئله				
بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای دزفول و بهبهان				
عوامل				
عدم تناسب فرصتهای شغلی با فارغ التحصیلان دانشگاه	تمایل به داشتن مشاغل دولتی نسبت به مشاغل خانگی و کارآفرینی	تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل	تقدم استخدام مردان بر زنان	نبود فرصتهای شغلی مناسب زنان
پیامدها				
عدم مشارکت زنان در مسائل اجتماعی	نادیده گرفتن ظرفیت بانوان	افزایش مشکلات اقتصادی خانواده	کاهش سلامت عمومی	تمایل به انجام کارهای نامناسب

یافته ها نشان می دهد در بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده در شهرستان دزفول و بهبهان عوامل متعددی مطرح است. از دلایل بیکاری علاقه مندی زنان به مشاغل دولتی و عدم گرایش به مشاغل خانگی و کارآفرینی که از دلایل آن امنیت شغلی کارهای دولتی و داشتن دستمزد در پایان هر ماه است. از عوامل دیگر بیکاری زنان تحصیل کرده تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل و دسته بندی مشاغل به زنانه و مردانه است و در این تقسیم بندی زنانی که فارغ التحصیل برخی رشته های مهندسی هستند، فرصت کار براساس تخصصی که در دانشگاه بدست آورده اند را پیدا نمی کنند. همچنین در شرایط مساوی در این شهرستانها حق تقدم با استخدام مردان است و ملاک شایستگی و توانایی نادیده گرفته می شود. از آنجاییکه شهرستان دزفول و بهبهان دارای دو دانشگاه آزاد اسلامی و پیام نور میباشند و متناسب با رشته های آموزشی این دانشگاهها، بازار کار کافی وجود نداشته است، و از سوی دیگر در سالیان اخیر تحصیلات آموزش عالی به عنوان یکی از ارزشهای زنان مطرح بوده است، از این روی حجم بالای فارغ التحصیلان دانشگاهی توسط بازار کار پاسخ داده نشده است. که این مسئله موجب افزایش بیکاری زنان تحصیل کرده در این شهرستانها شده است.

۵-۲- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای شادگان و رامشیر

مسئله				
بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای شادگان و رامشیر				
عوامل				
عدم محاسبه ارزش اقتصادی کار خانگی و کشاورزی زنان	نگرش نامناسب به اشتغال زنان	تبعیض و تبعیض در استخدام زنان	پایین بودن سهم زنان در بازار کار	
پیامدها				
عدم مشارکت زنان در مسائل اجتماعی	نادیده گرفتن ظرفیت بانوان	افزایش مشکلات اقتصادی خانواده	کاهش سلامت عمومی	تمایل به انجام کارهای نامناسب

براساس نتایج مطرح شده، یکی از دلایل بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستان شادگان و رامشیر وجود تبعیض در استخدام زنان است. در این راستا به زنان به عنوان نیروهای توانمند در جامعه نگریسته نمی شود و از وجود زنان در جایگاههای مهم جامعه استفاده نمی شود. همواره مشاغل متناسب زنان در چند شغل محدود خلاصه می شود. همچنین یکی دیگر از عوامل بیکاری زنان آن است که ارزش اقتصادی مشاغل خانگی و کشاورزی که توسط زنان به آنها پرداخته می شود، بطور رسمی محاسبه نمی شود.

۵-۳- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای ماهشهر، آبادان و خرمشهر

مسئله					
بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستانهای ماهشهر، آبادان و خرمشهر					
عوامل					
تبعیض جنسیتی در استخدام	تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل صنعتی	نادیده گرفتن توانمندی زنان در برخی مشاغل صنعتی	عدم محاسبه ارزش اقتصادی کار خانگی زنان	کاهش سهم زنان در بازار کار	نبود فرصتهای شغلی مناسب زنان فارغ التحصیل دانشگاه
پیامدها					
انجام کارهای غیر تخصصی با تحصیلات	کاهش اعتماد به نفس	تمایل زنان به ادامه تحصیلات تکمیلی	مشکلات اقتصادی خانواده	مهاجرت جوانان	عدم استفاده از ظرفیت بانوان

با این که شهرستانهای ماهشهر، آبادان و خرمشهر از شهرهای صنعتی استان خوزستان محسوب می شوند لیکن مسئله بیکاری زنان تحصیلکرده در آنها نیز وجود دارد. زنان تحصیل کرده این شهرستانها پس از فارغ التحصیلی از دانشگاهها و حتی با مدارک بالا قادر به پیدا کردن شغل مناسب نیستند و در آگهی استخدام برخی صنایع موجود در این شهرستانها نظیر شرکت ملی نفت و شرکت پتروشیمی و یا نامی از استخدام دختران برده نمی شود و یا به سختی اقدام به استخدام تعداد معدود و محدودی در مشاغلی چون منشیگری و امثالهم می شود. در این شهرستانها نیز تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل صنعتی و همچنین بیعدالتی جنسیتی در رابطه با استخدام زنان وجود دارد که خود عامل بسیار مهمی در بیکاری زنان تحصیل کرده محسوب می شود. با وجود اینکه برخی از زنان تحصیل کرده برخلاف تخصص خود به انجام فعالیتهایی در حوزه کارهای خانگی می پردازند اما چون هیچ ارزش اقتصادی برای آنها بطور رسمی ثبت نشده معمولا به جمع بیکاران اضافه می شوند. عامل دیگری که باعث بیکاری زنان تحصیل کرده این شهرستانها می شود، کاهش سهم زنان در بازار کار است. در این راستا تمایل مردان بومی در انجام برخی کارهای خدماتی که می توانست بنوعی در اختیار زنان قرار بگیرد و همچنین پایین آمدن سهم نیروهای بومی در صنعت منطقه و و جذب مهاجران خارج از استان جویای کار در صنایع در تشدید کاهش سهم زنان نقش مهمی ایفا می کند.

۵-۴- نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستان ایذه، باغملک و شوش

مسئله						
بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده شهرستان ایذه، باغملک و شوش						
عوامل						
تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل	توسعه نیافتگی فرهنگی	باورهای سنتی	نگرش فرهنگی نامناسب به شغل زنان	تبعیض جنسیتی در استخدام		
پیامدها						
کمرنگ شدن نقش اقتصادی زنان	افزایش مشکلات اقتصادی خانواده	تمایل به انجام کارهای نامناسب	عدم استفاده از ظرفیت و سرمایه انسانی	کاهش رشد اقتصادی	کاهش امید در زنان و احساس ناکامی	اشتغال زنان تحصیل کرده در بخش های غیر تخصصی

از عوامل بیکاری زنان در شهرستان ایذه، باغملک و شوش می توان به باورهای سنتی، تبعیض جنسیتی در استخدام، نگرش فرهنگی نامناسب به شغل زنان، تفکرات جنسیتی در رابطه با مشاغل و توسعه نیافتگی فرهنگی آنها اشاره نمود. در باورهای سنتی کارهای زنان محدود به کارهایی می شود که با کار خانه داری و بچه داری و نظیر آنها همسو باشد. همچنین به زنان به عنوان افراد توانمند توجه نمی شود و آماده پذیرش بانوان در موقعیتهای مدیریتی مهم نیستند.

بخش دوم - بالا بودن آمار طلاق در زنان استان خوزستان

در چند دهه اخیر نظام خانواده در ایران به دلایل مختلفی مانند گسترش زندگی شهرنشینی، توجه به ظاهر زندگی، تغییر در شیوه زندگی مردم و ورود و توسعه و گسترش وسایل ارتباطی جدید، تغییراتی کرده است و این تغییرات، مسئله های اجتماعی متنوعی را به دنبال داشته است. پدیده طلاق یکی از پیچیده ترین مشکلات زندگی زناشویی به شمار می رود و این پیچیدگی به دلیل نقش عامل های گوناگون فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در بروز این پدیده است.

در همین راستا در استان خوزستان نرخ طلاق در هفت شهرستان آغاجاری، امیدیه، اهواز، رامهرمز، هفتکل، باوی و هندیجان در اولویت اول قرار دارد. در شکل های ۵-۵، ۶-۵، ۷-۵ و ۸-۵ به دلایل و پیامدهای بالا رفتن نرخ طلاق در شهرستانهایی که افزایش طلاق اولویت اول آنها بوده اشاره شده است. البته این دلایل و پیامدها برای شهرستانهایی که طلاق در اولویت دوم، سوم و چهارم آنها است نیز تا حدودی قابل تسری می باشد.

۵-۵- بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستانهای رامهرمز و هفتکل

مسئله							
بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستانهای رامهرمز و هفتکل							
عوامل							
مشکلات اقتصادی	کمبود مهارت های زندگی	دخالت خانواده و خویشاوندان	بیکاری	خشونت علیه زنان	ازدواج در سنین پایین	فقدان مشاوره قبل ازدواج	کم شدن قبح طلاق
پیامدها							
افزایش مشکلات اقتصادی زنان	کاهش سلامت روانی	افزایش آسیب های اجتماعی زنان	افزایش کودکان تک والد	افزایش زنان سرپرست خانوار	افزایش ناامنی اجتماعی	افزایش ارتباطات نامتعارف	

مشکلات اقتصادی و بیکاری دو عامل موثر بر بالا بودن نرخ طلاق در زنان شهرستانهای رامهرمز و هفتکل هستند. در خانواده هایی که این دو مسئله وجود دارد، درگیری و دعوای لفظی و فیزیکی و عدم تفاهم زوجین زیاد است و روابط خانوادگی به سمت تیره و تار شدن پیش می رود. دخالت خانواده ها و خویشاوندان در زندگی زوجین، می تواند عامل ایجاد اختلافات خانوادگی شده، و احتمال طلاق زوجین را افزایش دهد. خشونت علیه زنان نیز یکی از عوامل ایجاد نارضایتی از زندگی مشترک و تصمیم به طلاق است. از عوامل دیگر طلاق می توان به فقدان مشاوره قبل از ازدواج با افراد خبره است همین امر باعث می شود که جوانان بدون شناخت کافی و صرفاً بر اساس احساسات زودگذر و بدون در نظر گرفتن پارامترهای مختلف نظیر کفو بودن که لازمه ازدواج است، به این امر مبادرت کنند و بعد از فروکش کردن احساسات تصمیم به طلاق بگیرند. البته ازدواج های اجباری در سنین پایین نیز یکی دیگر از عوامل طلاق محسوب می شود این ازدواج ها معمولاً بنا به دلایل مختلف توسط والدین بر فرزندان تحمیل می شود که بعد از شناختی که زوجین از یکدیگر پیدا می کنند، ممکن است به طلاق ختم گردد.

۵-۶- بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستانهای هندیجان و باوی

مسئله						
بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستان هندیجان و باوی						
عوامل						
وضعیت بد مالی و اقتصادی	برآورده نشدن انتظارات از نقش همسری	خشونت خانگی	اختلالات روانی	تورم و گرانی	دخالت خانواده های زوجین	فقدان مشاوره قبل از ازدواج
پیامدها						
کیفیت زندگی زنان	احساس تنهایی	مشکل تربیت فرزندان	عدم امنیت اجتماعی زنان	حضانت و تربیت فرزندان	مشکلات اقتصادی بعد از طلاق	افسردگی و اضطراب

وضعیت بد مالی و اقتصادی و افزایش بی رویه قیمتها و تورم و گرانی و خالی شدن سبد خانوارها اثرات نامطلوبی بر زندگی بسیاری از خانواده گذاشته است و در برخی موارد به طلاق و جدایی زنان از همسرانشان منجر می شود. عدم آگاهی از اختلالات روانی افراد و پنهان کاری خانواده در موقع خواستگاری و بعد از آن موجبات طلاق زنان می شود را فراهم می کند. برآورده نشدن انتظارات از نقش همسری نیز یکی از عوامل و دلایل طلاق است. افراد اغلب انتظاراتی از زندگی

زناشویی خود در آینده دارند که بعد از ازدواج بین آن انتظارات و توقعات فاصله ای وجود دارد که این افراد قادر به پذیرش آنها نیستند و لذا تصمیم به جدایی و طلاق می گیرند.

۷-۵- عوامل و پیامدهای بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستان آغاچاری و امیدیه

مسئله						
بالا بودن آمار طلاق زنان شهرستان آغاچاری و امیدیه						
عوامل						
ضعف در مهارت‌های رفتاری و شخصیتی	مشکلات اقتصادی	دخالت خانواده‌های زوجین	دخالت امور شغلی و کاری	تفاوت عقاید زوجین	عوامل و مسائل خانوادگی	عدم تفاهم
پیامدها						
افزایش مشکلات اقتصادی	تک والد شدن	پایین آمدن سطح مشارکت اجتماعی	آسیب‌های اجتماعی کودکان	کیفیت زندگی زنان	احساس تنهایی	اضطراب، استرس و افسردگی

تفاوت عقاید زوجین از جمله مواردی است که گاهی به اختلاف و جدایی زوجین ختم می‌شود. هر انسانی بر اساس آموزه‌ها، تجربیات، احساسات و تحلیل‌های ذهنی، اعتقاداتی بدست می‌آورد. این اعتقادات می‌تواند برای هر شخص متفاوت باشد. بر این اساس نمی‌توان از کسی انتظار داشت دقیقا مثل ما فکر کند. اگر به اجبار و اسرار عقیده‌ی کسی تغییر داده شود، مطمئنا عواقب منفی در پی دارد. این موضوع سبب بوجود آمدن نفرت و احساسات منفی می‌شود. این احساسات به مرور زمان خود را آشکار می‌سازند. تغییرات ذهنی و عقیدتی افراد باید با تصمیم و احساس درونی خودشان صورت گیرد. هر کسی خودش باید به اعتقاد مورد نظر برسد. در غیر اینصورت احساس فشار و تحمیل می‌کند، و باعث دوری و سردی در روابط می‌شود. بنابراین با فشار و اجبار نمی‌توان عقیده‌ی هیچ کس را تغییر داد. در کل نباید با این امید که اعتقادات طرف مقابل تغییر می‌کند، وارد زندگی مشترک شد. بسیاری از مشکلات و عدم تفاهم‌ها، در اصل سوءتفاهم هستند. رابطه‌ی دو شخص هر چه نزدیک تر باشد، در معرض سوءتفاهم بیش تری قرار می‌گیرد چرا که زندگی زناشویی بیش از هر رابطه‌ی صمیمانه‌ی دیگری در معرض سوءتفاهم قرار دارد. خارج از مناسبات زناشویی، زن و مرد راحت تر با این فرایندهای ذهنی رو به رو می‌شوند و آن را زیاد جدی نمی‌گیرند، اما در مناسبات زناشویی این سوءتفاهم‌ها می‌توانند سبب بروز مشکل شوند. یکی از رایج ترین دلایل مطرح شده توسط زن و شوهرهایی که از یکدیگر جدا می‌شوند، عبارت «تفاهم نداشتیم». البته حتما لازم نیست

زن و شوهر از هم جدا شده باشند بلکه بعضی از زن و شوهرهایی که با هم زندگی می کنند اما دل خوشی از با هم بودن شان ندارند، مشکل را نداشتن تفاهم بیان می کنند. گویا نداشتن تفاهم به منزله پایان یک زندگی مشترک است.

۵-۸- بالا بودن آمار طلاق در زنان شهرستان اهواز

مسئله									
بالا بودن آمار طلاق زنان شهرستان اهواز									
عوامل									
دخالت امور شغلی و کاری	عدم تغییر بعد از ازدواج	نداشتن شناخت پیش از ازدواج	وضعیت بد مالی	مشکلات جنسی	وضعیت تحصیلی	مشکلات روحی و روانی	عدم پایداری به زندگی مشترک	توسعه اقتصادی و اجتماعی	سنت ها و باورهای غلط
پیامدها									
مشکلات اقتصادی بعد از طلاق	حضانت و تربیت فرزندان	عدم امنیت اجتماعی زنان	فرار کودکان	آسیبهای عاطفی کودکان	افسردگی	مشکلات فرهنگی و اجتماعی	اختلالات رفتاری	مشکلات حقوقی در تنصیف دارایی	سلامت روان

اولین علت اصلی طلاق در جامعه ایران، نداشتن شناخت مناسب زوج ها نسبت به یکدیگر پیش از ازدواج است، به بیان دیگر خانواده و خود فرد نسبت به خصوصیات و ویژگی های شخصیتی و رفتاری شریک آینده زندگی اش آگاهی ندارد. دخالت امور شغلی و کاری نیز عامل دیگری در بالا رفتن نرخ طلاق است. اهمیت دادن بیش از اندازه به کار و شغل سبب می شود که زوج ها نتوانند وقت مفید و کافی کنار یکدیگر داشته باشند که بالطبع این مسئله باعث می شود محبت در خانواده کم رنگ شود. نارضایتی جنسی می تواند یکی از عوامل مهم طرد زوجین از یکدیگر و سرانجام طلاق شود. ویژگی های جنسی که باعث طرد زوجین به یکدیگر و عدم انسجام زندگی می شود عبارت است از: سردی روابط، مزاج های متفاوت، عدم شناخت و ارضا نیاز جنسی همسر، تنوع طلبی و روابط فرازناشویی، روابط قبل ازدواج، عدم صمیمیت جنسی و اختلال جنسی و عدم وجود مواردی از قبیل: برآورده شدن نیاز جنسی، روابط جنسی سالم، بلوغ جنسی زوجین، جذابیت جنسی، آگاهی از نیاز جنسی طرف مقابل، رابطه زناشویی موثر و صمیمیت جنسی.

بر اساس برآوردها، آمار طلاق در خانواده‌هایی که یکی از همسران یا هر دوی آنها دچار افسردگی، اضطراب و مشکلات روحی و روانی دیگر هستند بسیار بالاست. البته بیماری‌های روانی نیز به خودی خود سبب طلاق نمی‌شوند، بلکه رفتارهای غیرقابل قبول افرادی که از این اختلالات رنج می‌برند عامل اصلی طلاق است. برای مثال افراد مبتلا به اختلال دوقطبی بیشتر از سایرین مرتکب حملات فیزیکی و اعمال خشونت‌آمیز می‌شوند. به همین ترتیب این افراد و همچنین مبتلایان به افسردگی با احتمال بیشتری به همسر خود خیانت می‌کنند. وضعیت بد مالی یکی از شاخص‌هایی است که بیشتر از هر دلیل دیگری خطر طلاق را افزایش می‌دهد. زوج‌هایی که در زندگی بدهی‌های سنگین بالا می‌آورند ازدواج‌شان به شکست نزدیک‌تر می‌شود. به‌طورکلی بین مادیات و شادی رابطه‌ی مستقیم وجود دارد. زن و شوهرهایی که مدام روی این موضوع تمرکز دارند که چه چیز بخرند و برای خرید چه چیزهایی باید صبر کنند، نسبت به کسانی که مشکلات مالی چندانی ندارند کمتر احساس شادی می‌کنند. متأسفانه برای افرادی که با فشار مالی قابل توجهی روبه‌رو هستند (مانند خانواده‌هایی که درآمد کم و بدهی‌های زیاد دارند) امکانات کافی برای مشاوره و منابعی که از طریق آنها بتوانند زندگی مشترک‌شان را نجات بدهند، وجود ندارد.

بخش سوم - پایین بودن نرخ ازدواج در زنان در استان خوزستان

ازدواج یکی از مهمترین حوادثی است که در زندگی هر انسان رخ می‌دهد. ازدواج، عامل آرامش فکری و روحی جوان و احساس شخصیت و اعتماد به نفس می‌شود و او را از بی‌عاری و بیکاری و بی‌برنامگی و ناامیدی می‌رهاند و جلوی برخی گناهان را می‌گیرد و موجب صیانت روحی و اخلاقی جوان می‌شود. هنگامیکه فرد مسئولیت یک زندگی را می‌پذیرد و تشکیل زندگی می‌دهد، وارد دنیای جدیدی می‌شود؛ دنیایی که پر از وظیفه و تعهد است و برای عده‌ای پذیرفتن این تعهدها دشوار است. ترس از جدایی و طلاق، اولین ترسی است که با فکر ازدواج به ذهن جوانان می‌آید؛ اینکه وقتی ازدواج می‌کند ممکن است به جدایی منجر شود. همچنین ترس از اختلاف عامل دومی است که فرد از آن هراس دارد و ترس از مسائل اقتصادی، مسئله دیگری است که گریبان گیر ذهن جوانان است.

در استان خوزستان هم شاهد کاهش نرخ ازدواج جوانان هستیم و در سه شهرستان اندیمشک، شوشتر و مسجدسلیمان این کاهش در اولویت اول قرار دارد. در شکل‌های ۹-۵، ۱۰-۵ و ۱۱-۵ به عوامل و پیامدهای کاهش نرخ ازدواج در شهرستانهایی که کاهش ازدواج در آنها در اولویت اول آنها بوده، اشاره شده است. البته این دلایل و پیامدها برای شهرستانهایی که کاهش نرخ ازدواج در اولویت دوم، سوم و چهارم آنها است نیز قابل تسری می‌باشد.

۹-۵- پایین بودن نرخ ازدواج در زنان شهرستان اندیمشک

مسئله				
پایین بودن نرخ ازدواج زنان شهرستان اندیمشک				
عوامل				
مشکلات اقتصادی	اصرار بر ادامه تحصیل	آداب و رسوم غلط	فاصله گرفتن از سبک زندگی دینی	عدم آگاهی از فوائد ازدواج
پیامدها				
کاهش سلامت عمومی جامعه	افزایش نابهنجاری اجتماعی	زود رنجی و ضعف اعصاب	بالا رفتن توقعات	از دست دادن شور و شوق زندگی

خانواده نقش مهم و تعیین کننده ای در امر ازدواج جوانان دارند. آنها می توانند با راهنمایی ها و کمک هایشان گره گشای بسیاری از مشکلات پیش روی جوانان باشند. در چند سال گذشته سنت های و رسوم که بسیار زیبا بودند به سنت هایی غلط که در بعضی از شهرستان ها شکلی افراطی به خود گرفته است. گرفتن مراسم ها به شکل تجملاتی، هزینه های گزاف برای تزیینات و عکاسی و فیلم برداری، خرید های آنچنانی از این قبیل رسوم است. بعضی از اوقات نیز این سنت ها جنبه مالی ندارند اما باعث تاخیر در ازدواج هستند، مانند موکول کردن ازدواج فرزند کوچکتر به ازدواج فرزندان بزرگتر، اعتقاد به ازدواج های فامیلی، و یا اعتقاد به شانس و بخت گشایی از دیگر رسوم نابهنجاری است که وجود دارد. همچنین تحصیل در مقاطع بالا به یکی از موانع ازدواج در پیش روی جوانان شده است. مشکلی که با تفاوت نرخ دختران تحصیل کرده، نسبت به پسران حادثتر به نظر می رسد. بسیاری از پسران خواستار ازدواج با دخترانی که از به لحاظ تحصیلات بالاتر از آنها باشند، نیستند و از جانب دیگر دختری که دارای تحصیلات عالی است توقع بیشتری نسبت به خواستگاران آینده اش از لحاظ تحصیلات و موقعیت اجتماعی خواهد داشت. البته مسئله ادامه تحصیل تنها از سوی دختران مطرح نیست. گاهی بهانه ادامه تحصیل از زبان پسران نیز شنیده می شود. یکی دیگر از دلایل پایین بودن نرخ ازدواج، مشکلات اقتصادی است. این امر می تواند منجر به ایجاد مشکلاتی از قبیل برخوردار نبودن از مسکن، اتومبیل و ضروریات زندگی می شود. همچنین خانواده های دختران نیز در تهیه جهیزیه و امکانات اولیه زندگی جوانان با مشکلاتی روبرو می شوند.

۱۰-۵- پایین بودن نرخ ازدواج در زنان شهرستان مسجد سلیمان

مسئله					
پایین بودن نرخ ازدواج زنان شهرستان مسجد سلیمان					
عوامل					
تغییر فرهنگ	سنت های غیر منطقی خانواده ها	تحصیلات بالای دختران	توقعات بالا	بیکاری یا اشتغال به کارهای کم درآمد خواستگار	
پیامدها					
آسیب پذیر شدن	مشکلات مالی و اقتصادی زنان	بالا رفتن توقعات و مشکل پسندی	کاهش سلامت عمومی	افزایش ارتباطات نامتعارف	افزایش افسردگی

توقع بیش از حد و بلندپروازی‌های بی‌مورد یکی از موانع مهم در انجام ازدواج است. گاهی دختر و پسر توقعات غیر واقعی ندارند ولی پدر و مادر آنان هستند که در مورد ازدواج آنان بلند پروازی می‌کنند و نتیجه باز همان خواهد بود. برخی از عوامل بازدارنده ازدواج به سنت‌های غیرمنطقی در مورد ازدواج بازمی‌گردد. از جمله اینکه در برخی خانواده‌ها رسم است که دخترها باید به ترتیب سن ازدواج کنند. در این حالت باید پدر و مادر دختر بزرگتر را برای قبول زناشویی دخترهای بعدی آماده کنند. سنت غلط دیگری که در مورد جوانان و متناسب به پدران و مادران است القا یا اظهار جملاتی نظیر اینکه هنوز بچه است و دهنش بوی شیر می‌دهد و یا اینکه برعکس به محض به بلوغ رسیدن دختر و پسر بدون توجه به آمادگی جسمانی و روانی آنان را به خانه بخت روانه می‌کنند، هر دو حالت ناپسند است. ازدواج باید زمانی انجام گیرد که آمادگی روانی، جسمانی و معیشتی فراهم شود و با این حال نباید آن را بی دلیل به تاخیر انداخت. بیکاری یا اشتغال به کارهای کم درآمد خواستگاران نیز از دلایل کاهش ازدواج زنان است. جوانان بسیاری هستند که به سن ازدواج رسیده‌اند و کار مناسبی به دست نیاورده‌اند. این افراد برای زندگی روزمره خود یا چشم به کمک پدر و مادر دوخته‌اند و یا به کارهای نامناسب نظیر سیگارفروشی و دلالی رو آورده و یا در مورد فارغ‌التحصیلان دانشگاه مجبور به انجام مشاغل غیر تخصصی نظیر منشی‌گری، فروشنده‌گری و مشاغل کم درآمد دیگر اشتغال شده‌اند و به این شکل امکان تشکیل خانواده و تامین هزینه‌های زندگی را ندارند. حتی اگر با چنین شرایطی ازدواجی انجام گیرد ممکن است به ناسازگاری بیانجامد.

۵-۱۱- پایین بودن نرخ ازدواج زنان شهرستان شوشتر

مسئله				
پایین بودن نرخ ازدواج زنان شهرستان شوشتر				
عوامل				
ترس از جدایی و طلاق	پررنگ شدن روحیه فردگرایی	معاشرت‌های غلط	مشکل تراشی خانواده‌ها	تغییر فرهنگ و مدرن گرایی
پیامدها				
افزایش مشکلات اجتماعی	بالا رفتن توقعات و مشکل پسندی	افسردگی	مشکلات مالی و اقتصادی زنان	احساس تنهایی

پررنگ شدن روحیه فردگرایی از عوامل کاهش ازدواج بشمار می رود. رواج تصور نادرست به خطر افتادن استقلال شخصی دختر و پسر و محدود شدن و از دست دادن آزادی عمل در زندگی مشترک؛ از جمله خرده فرهنگ هایی است که در سال های گذشته در میان جوانان نفوذ کرده است. این افزایش روحیه ی فردگرایی هم یکی از دلایل کاهش تمایل جوانان به امر ازدواج است. شیوه های تربیتی ما در خانواده ها نیز تغییر کرده است و به این امر دامن می زند. به این معنا که در دهه های اخیر توجه جدی به فرزندان بیشتر شده است و خانواده برای تامین شرایط بهتر زندگی برای فرزندان، از همه چیز خود می گذرند. به همان میزان، زمانی که فرزندان وارد زندگی می شوند، از خودگذشتگی ندارند و سعی در ایجاد تعامل و تفاهم نمی کنند. در نتیجه تن به ازدواج در هر شرایطی نمی دهند و تجرد و گذران زندگی در کنار خانواده را به ازدواج در شرایط دشوار ترجیح می دهند. ترس از جدایی و طلاق نیز یکی از مهم ترین مسائل فرهنگی دخیل در بی رغبتی و عدم تمایل جوانان به ازدواج است. افزایش نرخ شکست جوانان در زندگی مشترک به دلایل مختلف جوانان را به این باور می رساند که ازدواج آنان نیز درصد بالایی تزلزل خواهد داشت. معاشرت های غلط معاشرت های خارج از قانون و دوستی با جنس مخالف ارزان، آسان، فراوان و در مقابل آن تشکیل خانواده سخت، گران و دشوار است.

بخش چهارم - پایین بودن نرخ باسوادی در زنان استان خوزستان

کسب علم و دانش از گذشته‌های دور مورد توجه ایرانیان بوده است. با این حال نظام آموزشی طی سالیان متمادی از شیوه سنتی تا نظام‌های نوین کنونی، تغییرات بسیاری داشته است. نسبت باسوادی به‌عنوان یکی از شاخص‌های سنجش میزان توسعه‌یافتگی، از حاصل تقسیم تعداد افراد باسواد یک منطقه بر تعداد جمعیت ساکن در آن به دست می‌آید. این نسبت هر چه بالاتر باشد نشان‌دهنده‌ی وضعیت بهتر این شاخص توسعه در آن جامعه است. با وجود این که تلاش‌های بسیاری در باسواد کردن همه‌ی مردم اعم از روستایی و شهری شده است لیکن هنوز هم شاهد بی‌سوادی بخشی از مردم جامعه و بخصوص زنان هستیم. این امر ناشی از دلایل و علل مختلفی است. شاید بتوان گفت بخشی بدلیل نبود امکانات مناسب تحصیلی برای دختران می‌باشد و برخی ناشی از رویکرد سنتی است که هنوز در برخی خانواده‌ها و بویژه خانواده‌های روستایی وجود دارد که با تحصیل دخترانشان مخالفند و از این امر استقبال نمی‌کنند.

در استان خوزستان شاهد پایین بودن نرخ باسوادی هستیم و در هفت شهرستان اندیکا، حمیدیه، دشت آزادگان، کارون، هویزه، گتوند و لالی در اولویت اول قرار دارد. در شکل‌های ۵-۱۲، ۵-۱۳ و ۵-۱۴ به عوامل و پیامدهای پایین بودن نرخ باسوادی زنان در شهرستانهایی که نرخ باسوادی در آنها در اولویت اول آنها بوده، اشاره شده است. البته این دلایل و پیامدها برای شهرستانهایی که پایین بودن نرخ باسوادی در اولویت دوم، سوم و چهارم آنها است نیز تا حدودی قابل تسری می‌باشد.

۵-۱۲- پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان‌های حمیدیه، هویزه و دشت آزادگان

مسئله					
پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان حمیدیه، هویزه و دشت آزادگان					
عوامل					
پایین بودن سواد والدین	مشکلات اقتصادی	دور از دسترس بودن مدارس	عدم تمایل خانواده به تحصیل دختران	ازدواج در سنین پایین	حاکم بودن تفکر مردسالارانه
پیامدها					
عدم مشارکت در فعالیتهای اجتماعی و فرهنگی	افزایش گرایش به خرافات	ایجاد محدودیتهای زبانی برای دختران	پایین آمدن سطح بهداشت روانی و عمومی	پایین آمدن سطح ادب و فرهنگ اجتماعی	

۵-۱۳- پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان های اندیکا و لالی

مسئله					
پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان اندیکا و لالی					
عوامل					
مشکلات اقتصادی خانواده	شرایط فرهنگی حاکم	عدم تمایل والدین به تحصیل دختران	بی انگیزگی	پایین بودن سطح سواد والدین	تفکرات جنسیتی در رابطه با تحصیل
پیامدها					
ایجاد محدودیتهای زبانی برای دختران	گرایش به امور خرافی	عدم مشارکت در فعالیتهای اجتماعی و فرهنگی	عدم توانایی در تربیت مناسب فرزندانشان	انزوای اجتماعی	

۵-۱۴- پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان های گتوند و کارون

مسئله					
پایین بودن نرخ باسوادی در زنان شهرستان گتوند و کارون					
علل					
عدم تمایل خانواده	نبود انگیزه کافی	بیکاری	مشکلات اقتصادی	پایین بودن سطح سواد والدین	حاکم بودن تفکر مردسالارانه
پیامدها					
ایجاد محدودیتهای زبانی و کمرویی	ترس از حضور در جامعه	عدم داشتن روابط اجتماعی مناسب	پایین آمدن سطح فرهنگ عمومی	پایین بودن سطح بهداشت روانی و عمومی	کاهش توجه به علم و افزایش گرایشات خرافی

مشکلات اقتصادی از جمله عوامل پایین بودن نرخ باسوادی زنان بالای ۶ سال در این شهرستانها است. بدلیل کشاورزی بودن این مناطق همه ی اعضا یک خانواده جهت امرار معاش خانواده کار می کنند. در این مناطق فقر اقتصادی از عواملی است که باعث محرومیت تعدادی از دختران از تحصیل شده است. چرا که آنان نه زمینه و امکانات آموزشی را در اختیار دارند و نه از فکر نان فارغ اند که بتوانند با خیال آسوده به تعلیم و تربیت فکر کنند. کمبود مراکز آموزشی دخترانه یکی از دلایل پایین بودن نرخ باسوادی زنان بالای ۶ سال در این شهرستانها می باشد. به همین دلیل زنان (به ویژه زنان و دختران روستایی) برای تحصیل مجبورند تا به مناطق دیگر رفت و آمد نمایند، و بسیاری از خانواده ها به دلیل مسائل فرهنگی و بعضا اقتصادی از این امر جلوگیری می نمایند و تمایل چندانی به تحصیل فرزندان دختر خود در دیگر شهرستان ها ندارند.

فصل ششم

راهکارها

در این فصل، با توجه به چهار مشکل دارای اولویت زنان خوزستان، راهکارهایی ارائه گردیده است. این راهکارها در دو دسته راهکارهای عمومی و اختصاصی ارائه شده است. راهکارهای عمومی، راهکارهایی هستند که توسط بخش دولتی (با توجه به وجود اسناد بالادستی و دستورالعملهای موجود) یا بخش خصوصی قابل اجرا هستند. راهکارهای اختصاصی، درواقع راهکارهای پیشنهادی هستند که توسط هر بخشی می تواند اجرا گردد.

۶-۱- راهکارهایی برای بیکاری زنان تحصیل کرده

شهرستان	رتبه
ماهشهر	-
آغاجاری	۲
هفتکل	۲
شادگان	-
گتوند	۲
لاهی	۲
رامهرمز	۲
خرمشهر	-
دزفول	-
اندیکا	۲
اندیمشک	۳
آبادان	-
کارون	۲
شوشتر	۲
باغملک	-
آباده	۳
شوش	-
امیدیه	۲
هندیجان	۳
بهبهان	-
اهواز	۲
ایذه	-
رامشیر	-
هویزه	۲
حمیدیه	۲

راهکارهای عمومی	
راهکارهای بخش خصوصی	راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی
ارائه آموزشهای مهارتی به زنان جویای کار توسط آموزشگاههای آزاد و فنی و حرفه ای (نمونه شهرهای ماهشهر، خرمشهر، آبادان و ...)	- افزایش سهم زنان در دسترسی به تسهیلات اشتغال زا توسط دبیرخانه اشتغال و دستگاههای اجرایی استان
برگزاری نمایشگاههای دستاوردهای بانوان با کمک انجمن زنان کارآفرین	برگزاری دوره های آموزش مهارتی، مالی، ... برای زنان جهت کسب درآمد
تشکیل خوشه های کسب و کار خانگی از طریق مشاوران خصوصی و اتحادیه ها	پیگیری تفاهم نامه همکاری و توانمند سازی و توسعه کسب و کارهای خرد و کوچک و بازار محور بین بانک های عامل و معاونت امور زنان و خانواده دراستان
انقصاد تفاهم نامه با شهرکهای صنعتی برای آموزش و اشتغال زنان	ایجاد و گسترش صنایع فراوری و بسته بندی محصولات کشاورزی استان خوزستان و بهره گیری از فعالیتهای خانگی زنان
تفاهم نامه ای بین دانشگاه و برخی نهادها در خصوص هدایت پایان نامه های تحصیلی به سمت	تاسیس و راه اندازی سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضای نیروی

حمیدیه	۲
هویزه	۲
رامشیر	۱
ایذه	۱
اهواز	۲
بهبهان	۱
هندیجان	۲
امیدیه	۲
شوش	۱
آمل	۲
بابی	۲
باغملک	۱
شوشتر	۲
کارون	۲
آبادان	۱
اندیشک	۲
اندیکا	۲
دزفول	۱
خرمشهر	۱
رامهرمز	۲
لالی	۲
گتوند	۲
...	۲
شادگان	۱
هفتکل	۲
آغاجاری	۲
ماهشهر	۱
شهرستان	رتبه

راهکارهای عمومی	
راهکارهای بخش خصوصی	راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی
بررسی مشکلات و چالشهای اشتغال زنان استان خوزستان در بخش صنعت و کشاورزی	کار (بنگاههای اقتصادی) و [بکارگیری زنان تحصیل کرده با تواناییهای در حوزه کامپیوتر در جهت راه اندازی سامانه اطلاعات زنان
	ایجاد معافیت های مالیاتی برای کسب و کارهای خانگی زنان
	توانمندسازی زنان تازه فارغ التحصیل شده از دانشگاه، در زمینه مهارت های عملی جهت ورود به فرصت های شغلی قابل ایجاد از نظر کارآفرینی و ایجاد فرصت های جدید شغلی توسط نهادهای توانمندساز
	مداخله دولت برای توسعه ی کسب و کار با اولویت زنان در هر منطقه، از طریق ارائه کمک های فنی، آموزشی و تسهیلگری و همچنین تامین مالی هدفمند
	توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، زنان در معرض آسیب و ... در زمینه مهارت های عملی جهت ورود به فرصت های شغلی قابل ایجاد از نظر کارآفرینی و ایجاد فرصت های جدید شغلی توسط نهادهای توانمندساز
	ارائه تسهیلات و مشاوره های مالی به زنان سرپرست خانوار
	مشخص شدن سهم ویژه زنان در اتخاذ سیاست های اقتصاد مقاومتی

حمیدیه	۲
هویزه	۲
رامشیر	۱
ایذه	۱
اهواز	۲
بهبهان	۱
هندیجان	۲
امیدیه	۲
شوش	۱
آباده	۲
بای	۲
باغملک	۱
شوشتر	۲
کارون	۲
آبادان	۱
اندیمشک	۲
اندیکا	۲
دزفول	۱
خرمشهر	۱
رامهرمز	۲
لالی	۲
گتوند	۲
شادگان	۱
هفتکل	۲
آغاجاری	۲
ماهشهر	۱
شهرستان	رتبه

راهکارهای عمومی	
راهکارهای بخش خصوصی	راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی
	استفاده از تسهیلات فراگیر برای شهرهای بزرگ و تسهیلات روستایی برای زنان روستایی
	انتخاب رابط زنان کارآفرین در شهرستان، شهر و بخش و معرفی آنها جهت کمک به توسعه فعالیتهای کاری آنان
	- افزایش میزان اعتبارات تخصصی از طریق منابع دولتی و بانکی جهت بهره مندی زنان در مشاغل خانگی و کارآفرینی
راهکارهای اختصاصی	
ایجاد و گسترش زنجیره تامین فرش، ایجاد مراکز بازاریابی، خدمات مبتنی بر نیاز بازار جهانی آموزش بافندگان *در خصوص این راهکار جلسه ای توسط مدیر کل دفتر امور زنان استانداری با نماینده بنیاد برکت، جهاد کشاورزی و تعاون روستایی در شهرستان اندیمشک برگزار شده است	
ایجاد و گسترش توربینهای استفاده از انرژی خورشیدی ویژه زنان خانوار تحت پوشش بهزیستی و کمیته امداد	
ایجاد و گسترش صنایع کپوبافی در شهرستان دزفول	
ایجاد و گسترش صنایع عبا بافی در شهرستان بهبهان	
ایجاد و گسترش فراوری خرما و زوائد نخل های خرما جهت تولیدات صنایع * نمونه عملیاتی آبادان، خرمشهر	

۶-۲- راهکارهایی برای کاهش طلاق

شهرستان	رامهرمز	آبادان	مسجدسلیمان	خرمشهر	شوشتر	اندیمشک	بای	هفتکل	بهبهان	شوش	اهواز	آغاجاری	امیدیه	شادگان	هندیجان	کارون	لالی	ایذه	باغملک	دزفول	ماهشهر	آبگدان	دشت	گتوند	رامشیر	اندیکا	هویزه	حمیدیه
۱	۱	۲	۳	۲	۳	۲	۳	۲	۲	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۱	۲	۴	۴	۵	۴	۴	۱	۲	۴
راهکارهای عمومی																												
راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی														راهکارهای بخش خصوصی														
تربیت مدرسان و مشاوران حرفه ای و متخصص در حوزه خانواده با رویکردهای مشاوره، روانشناختی، جامعه شناختی حقوقی و ... در جهت ارائه آموزش های موثر														استفاده از ظرفیت های سازمان های مردم نهادو فعال در حوزه زنان و خانواده														
استفاده از نیروهای دانشجوی ارشد علوم تربیتی، مشاوره و روانشناسی جهت برگزاری دوره ها و کارگاههای آموزشی														توسعه ی مراکز مشاوره خانواده در بخش خصوصی														
هدایت پایان نامه ها دانشجویان مشاوره، علوم تربیتی و روانشناسی جهت شناخت عوامل و روشهای پیشگیری از طلاق														استفاده از طرب														
برگزاری دوره های آموزش مهارتهای زندگی و ارتباطی برای زنان و مردان متأهل و دختران و پسران در شرف ازدواج														ساخت و تولید انیمیشن با محوریت مهارتهای زندگی														
آموزش دوره های مهارت های ارتباطی و زندگی برای دانش آموزان توسط آموزش و پرورش														ساخت و تولید بازیهای آموزشی در جهت شناخت هرچه بیشتر مهارتهای ازدواج														
افزایش مراکز مشاوره حضوری و تلفنی ویژه بانوان																												
رفع مشکلات اقتصادی خانواده ها از طریق ایجاد کار و حرفه																												
آموزش روانشناسانه و جامعه شناسانه قضات دادگاههای خانواده																												

۶-۳- راهکارهایی برای افزایش ازدواج

هویزه	هندیجان	هفتکل	کارون	لالی	حمیدیه	اندیکا	امیدیه	آغلیجاری	اهواز	دزفول	آبادان	ماهشهر	شوش	ایذه	شوشتر	بهبهان	شادگان	دشت آزادگان	اندیمشک	خرمشهر	مسجد سلیمان	رامهرمز	باغملک	گتوند	باوی	رامشیر	شهرستان
۷	۴	۲	۳	۲	۲	۸	۲	۵	۵	۲	۲	۲	۴	۵	۱	۲	۴	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۲	۲

راهکارهای عمومی

راهکارهای بخش خصوصی	راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی
تولید فیلمهای آموزنده در مورد ازدواج	ارائه ی طرح هایی کارشناسی شده توسط سازمانها و نهادها در راستای حمایت از ازدواج
تشکیل موسسات برگزاری ازدواج آسان توسط بخش خصوصی در جهت برنامه ریزی برای تسهیلات، آموزش، مشاوره فرهنگسازی ازدواج آسان	برپایی کارگاهها و کلاسهایی در راستای معرفی زندگی موفق و ترویج ازدواج
	برگزاری همایش هایی در راستای ازدواج و بایدها و نبایدهای آن توسط متخصصین دانشگاهی
	اختصاص برنامه هایی ویژه ی ازدواج و خانواده در صدا و سیما و سایر رسانه های جمعی
	ایجاد اشتغال و جذب نیروهای بومی در شهرستان ها جهت کاهش بیکاری و رفع مشکلات اقتصادی و فقر
	ارائه تسهیلات و امکانات ساخت و اجاره مسکن با اولویت زوج های دارای فرزند در قالب بودجه سنواتی
	توسعه و گسترش تسهیلات ازدواج

۶-۴- راهکارهایی برای افزایش باسوادی

شهرستان	حمیدیه	اندیکا	شادگان	هویره	دشت آزادگان	کارون	باغملک	لالی	شوش	ایذه	باوی	مسجد سلیمان	رامشیر	گتوند	هفتکل	رامهرمز	شوشتر	هندیجان	آغاجاری	خرمشهر	اندیمشک	دزفول	بهبهان	امیدیه	آبادان	ماهشهر	اهواز
رت	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۲	۴	۱	۱	۱	۵	۴	۲	۷	۳	۲	۲	۵	۴	۵	۵	۶	۳
راهکارهای عمومی																											
راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی														راهکارهای بخش خصوصی													
جلب حمایت خانواده ها برای تشویق و کمک به افراد بی سواد خانواده و پرهیز از تعصبات قومی														ارائه ی خدمات حمایتی توسط موسسات (موسسه گلشن ال طاهار و چهارده معصوم)													
تهیه ی محتواهای خواندنی و ساده و متناسب با شرایط زندگی افراد بیسواد و کم سواد																											
ایجاد انعطاف بین آموزش دهنده و گیرنده																											
تهیه قانونی مدون برای تشویق و الزام بی سوادان به تحصیل																											
تهیه بانک اطلاعاتی مناسب و کامل از افراد بی سواد در کشور، و همچنین جهت شناسایی (گروه های آموزش ناپذیر مانند معلولان ذهنی و جسمی، کندذهن ها و ...)																											

اهواز	۳
ماهشهر	۶
آبادان	۵
امیدیه	۵
بهبهان	۴
دزفول	۵
اندیمشک	۶
خرمشهر	۶
آغاجاری	۳
هندیجان	۷
شوشتر	۶
رامهرمز	۴
هفتکل	۵
گتوند	۱
رامشیر	۱
مسجد سلیمان	۱
باوی	۴
ایذه	۲
شوش	۳
لالی	۱
باغملک	۳
کارون	۱
دشت آزادگان	۱
هوزره	۱
شادگان	۳
اندیکا	۱
حمیدیه	۱
شهرستان	رت

راهکارهای عمومی	
راهکارهای بخش خصوصی	راهکارهای نیازمند حمایت های دولتی
	انسداد مبانی و سرچشمه ی تولید بی سوادى از طریق پوشش تحصیلی همه ی کودکان «واجب التعلیم» توسط سازمان آموزش پرورش
	اجرای قانون تحصیل اجباری همه ی کودکان و تلاش در جهت تصویب قانون حمایت از حقوق کودک برای اولیای دانش آموزانی که بیسوادند
	برگزاری دوره های - آموزش خانواده درمورد اهمیت تحصیل دختران
	پیگیری دختران بازمانده از تحصیل توسط آموزش و پرورش و تسهیل شرایط بازگشت آنها به تحصیل
	حمایت مالی از خانواده های بی بضاعتی که کودک کار دارند

فصل هفتم

ماتریس نتایج

۷-۱- تأثیر: مشارکت اقتصادی زنان استان خوزستان ارتقاء می یابد.	
خطرات	
دستاورد ۱: نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده استان خوزستان کاهش می یابد.	
عدم تخصیص بودجه کافی عدم ارائه به موقع تسهیلات به زنان	خروجی ۱- سهم زنان در دسترسی به تسهیلات اشتغال زا توسط دبیرخانه اشتغال و دستگاههای اجرایی استان افزایش می یابد.
<p>فعالیت ۱- انتخاب مشاور و مجری طرح از زنان تحصیل کرده استان</p> <p>فعالیت ۲- برگزاری جلسات با حضور مسئولان زنان استانداری و فرمانداری ها، سازمانهای همکار و سازمانهای حامی با توجه به گروههای هدف</p> <p>فعالیت ۳- ارائه تسهیلات و مشاوره های مالی به زنان</p> <p>فعالیت ۴- کسب اطلاع از استعدادها و ظرفیت ها</p>	
عدم همکاری صاحبان مشاغل عدم اعتماد زنان به سامانه اطلاعات	خروجی ۲- سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضای نیروی کار تاسیس و راه اندازی می شود
<p>فعالیت ۱- بهره گیری از دانش و تخصص بومی و منطقه ای در کلیه فرآیندهای طراحی سایت، جمع آوری اطلاعات</p> <p>فعالیت ۲- انتخاب مجری طرح از زنان تحصیل کرده استان</p> <p>فعالیت ۳- برگزاری جلسات با حضور مدیرکل زنان استانداری و مشاوران فرمانداری ها، سازمانهای همکار و سازمانهای حامی با توجه به گروههای هدف</p>	
نبود علاقه مندی در دانشجویان در جهت انجام پروژه ها نبود شرایط مناسب جهت پیاده سازی و استفاده از نتایج پژوهش ها صورت گرفته	خروجی ۳- تفاهم نامه ای بین دانشگاه و برخی نهادهای صنعتی و کشاورزی در خصوص هدایت پایان نامه های تحصیلی دانشجویان به سمت بررسی و رفع مشکلات و چالشهای بخش صنعتی و کشاورزی، و افزایش اشتغال زنان استان خوزستان در این دو بخش منعقد می شود.
<p>فعالیت ۱- برگزاری جلساتی با محوریت امور بانوان استانداری با دانشگاه و نهادها و سازمانهای متولی بخش صنعت و کشاورزی</p> <p>فعالیت ۲- تعریف و تعیین موضوع پایان نامه ها با نظارت دو بخش صنعت و کشاورزی</p> <p>فعالیت ۳- تخصیص بودجه و امکانات لازم مطالعاتی</p> <p>فعالیت ۴- انتخاب مجری طرح از بین زنان تحصیل کرده استان</p>	

دستاورد ۲- نقش زنان در بازار کار استان خوزستان افزایش می یابد.	
<p>خروجی ۱- صنایع فراوری و بسته بندی محصولات کشاورزی استان خوزستان با بهره گیری از فعالیتهای خانگی زنان گسترش می یابد.</p>	<p>عدم وجود آموزشهای مناسب عدم شناسایی زنان علاقه مند و متقاضی فعالیت در این زمینه عدم همکاری سازمانها</p>
<p>فعالیت ۱- انتخاب مجری طرح از بین زنان تحصیل کرده استان فعالیت ۲- آموزش و توانمندسازی زنان فعالیت ۳- تنظیم تفاهم نامه بین اموریانوان استانداری، مجری طرح و جهاد کشاورزی فعالیت ۴- برآورد و تعیین میزان سرمایه گذاری لازم در این زمینه فعالیت ۵- شناسایی و مشخص نمودن ظرفیت های استان در این راستا</p>	
<p>خروجی ۲- کمک های آموزشی، فنی - مهارتی و مالی دولت جهت راه اندازی کسب و کارهای با اولویت زنان افزایش می یابد.</p>	<p>عدم شناسایی زنان علاقه مند عدم ارائه برنامه مناسب در این راستا تخصیص منابع به زمینه های دیگر</p>
<p>فعالیت ۱- شناسایی ظرفیت ها و پتانسیل شهرستانهای استان جهت راه اندازی کسب و کارهایی با محوریت زنان فعالیت ۲- ایجاد دبیرخانه دائمی کسب و کار زنان فعالیت ۳- ایجاد زیر ساخت های لازم جهت توسعه فناوری های تکنولوژیکی و نوین</p>	
دستاورد ۳- مشارکت اقتصادی زنان استان تسهیل می یابد	
<p>خروجی ۱- معافیت های مالیاتی برای کسب و کارهای خانگی زنان افزایش می یابد</p>	<p>عدم حمایت سازمانهای مرتبط عدم ثبات قوانین مالیاتی نبود اطلاع رسانی مناسب در زمینه معافیت های مالیاتی</p>
<p>فعالیت ۱- انتخاب مجری طرح از بین زنان تحصیل کرده استان فعالیت ۲- ارائه مشاوره و سوق دادن مشاغل خانگی به سمت مشاغل مورد تایید معافیت مالیاتی سازمان مالیات. فعالیت ۳- بررسی دقیق شرایط معافیت از مالیات مشاغل خانگی فعالیت ۴- برگزاری جلسات با امور زنان استانداری، اداره کار و سازمان امور مالیاتی در خصوص جزئیات قانون معافیت مالیاتی مشاغل خانگی</p>	
<p>خروجی ۲- کارگاهها راکد و نیمه راکد خانگی زنان شناسایی و با کمک سازمانهای مرتبط مشکلات آنها کاهش می یابد</p>	<p>عدم تخصیص بودجه مناسب جهت رونق اقتصادی عدم همکاری سازمانهای مرتبط عدم شناخت بسیاری از این کارگاهها در شهرها و روستاها</p>
<p>فعالیت ۱- انتخاب مجری طرح از بین زنان تحصیل کرده استان فعالیت ۲- شناسایی عوامل رکود کارگاهها فعالیت ۳- ایجاد ارتباط با بانکهای عامل برای تامین مالی با سود کم بهره فعالیت ۴- تامین مواد اولیه، کنترل کیفیت و بازار یابی</p>	
<p>خروجی ۳- توانمندسازی زنان تازه فارغ التحصیل</p>	<p>عدم استقبال زنان از طرح</p>

<p>عدم سرمایه گذاری</p> <p>عدم وجود آموزشگاههای رایگان</p> <p>عدم وجود مرکز کارآفرینی زنان</p>	<p>شده از دانشگاه، در زمینه مهارتهای عملی جهت ورود به فرصتهای شغلی قابل ایجاد از نظر کارآفرینی و ایجاد فرصتهای جدید شغلی توسط نهادهای توانمندساز</p>
<p>فعالیت ۱- استفاده از مشاوران سرمایه گذاری و توسعه کسب و کار</p> <p>فعالیت ۲- برگزاری آموزش های مقدماتی و تیم سازی</p> <p>فعالیت ۳- برگزاری دوره های مهارتی از طریق مراکز آموزش فنی و حرفه ای</p> <p>فعالیت ۴- دادن تسهیلات بانکی</p>	

<p>۷-۲- تاثیر: نرخ طلاق در استان خوزستان کاهش می یابد.</p>	
<p>خطرات</p>	
<p>دستاورد ۱- مهارتهای زندگی نظیر ارتباط موثر عاطفی، زناشویی و ... در جوانان استان خوزستان ارتقا می یابد.</p>	
<p>عدم هماهنگی سازمانهای مربوطه</p> <p>عدم تامین بودجه مورد نیاز</p> <p>نبود مراکز مشاوره روانشناسی مرتبط</p>	<p>خروجی ۱- دوره های آموزش مهارتهای زندگی برای جوانان استان خوزستان برگزار می شود.</p>
<p>فعالیت ۱- تشکیل انجمن حمایت از کانون خانواده با عضویت بهزیستی، استانداری، سازمان صمت، نیروی انتظامی، دانشگاه علوم پزشکی و دیگر دانشگاهها</p> <p>فعالیت ۲- راه اندازی مراکز روانشناسی در سطح شهرها بخصوص حاشیه آنها و مناطق محروم</p> <p>فعالیت ۳- تولید کلیپ های تصویری با موضوع مهارتهای زندگی و آیین همسرمداری</p>	
<p>عدم هماهنگی سازمانهای مربوطه</p> <p>عدم وجود یک متن قوی و کارشناسی شده برای تدوین فیلم نامه</p> <p>عدم برگزاری دوره های آموزشی انیمیشن سازی برای زنان</p> <p>برای توسعه بازار</p>	<p>خروجی ۲- انیمیشن هایی با محوریت مهارتهای زندگی در استان مرکزی ساخته می شود.</p>
<p>فعالیت ۱- انتخاب مجری طرح از زنان تحصیلکرده استان</p> <p>فعالیت ۲- برگزاری جلسات با امور زنان استانداری، فرمانداریها، سازمان فرهنگ و ارشاد، صدا و سیما</p> <p>فعالیت ۳- طراحی محتوای انیمیشن</p> <p>فعالیت ۴- شناسایی نویسندگان و سازندگان متخصص در زمینه انیمیشن</p>	
<p>عدم هماهنگی سازمانهای مربوطه</p> <p>نبود مشاوران روانشناسی متخصص کودک</p>	<p>خروجی ۲- جلسات مشاوره و برنامه های تفریحی برای کودکان (در معرض طلاق) افزایش یابد.</p>

نیبود آمار درست از کودکان در معرض خطر	
<p>فعالیت ۱- تشکیل کارگروهی با حضور بهزیستی، نیروی انتظامی، دادگستری، آموزش و پرورش، استانداری برای بررسی مشکلات کودکان در معرض خطر</p> <p>فعالیت ۲- استفاده از روانشناسان مجرب برای درمان روحی کودکان</p> <p>فعالیت ۳- راه اندازی مرکزی نگهداری کودکان بی سرپرست و یا بد سرپرست</p> <p>فعالیت ۴- برگزاری کلاسهای و برنامه های تفریحی مورد نیاز</p>	
<p>نیبود زیرساخت مناسب</p> <p>عدم تامین بودجه</p> <p>نیبود فضای فرهنگی برای بیان این مطالب برای کودکان</p>	<p>خروجی ۳ - دوره های مهارت های ارتباطی و زندگی برای کودکان برگزار می شود</p>
<p>فعالیت ۱- تشکیل کارگروهی متشکل از بهزیستی، آموزش و پرورش، دانشگاهها، نیروی انتظامی، صدا و سیما، فرهنگ و ارشاد اسلامی</p> <p>فعالیت ۲- شناسایی تیم های متخصص پویا نمایی</p> <p>فعالیت ۳- تامین بودجه مورد نیاز برای انجام پروژه</p>	
دستاورد ۲- توان علمی مشاوران و روانشناسان فعال در حوزه ازدواج ارتقاء می یابد.	
<p>عدم حمایت دستگاههای مرتبط</p> <p>عدم وجود بودجه</p>	<p>خروجی ۱- از دانشجوی ارشد علوم تربیتی و روانشناسی استان مرکزی جهت برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی با نظارت اساتید، استفاده می شود.</p>
<p>فعالیت ۱- بستن تفاهم نامه سازمانهای ذینفع با دانشگاهها</p> <p>فعالیت ۲- شناسایی دانشجویان برتر توسط دانشگاهها</p> <p>فعالیت ۳- برگزاری دوره های تربیت مربی برای دانشجویان</p>	
<p>عدم تخصیص مکان مناسب در شهر و مناطق بحرانی</p> <p>عدم آموزش این گروه از مشاوران به لحاظ تخصصی</p> <p>عدم تامین بودجه</p>	<p>خروجی ۲- مراکز مشاوره حضوری و تلفنی ویژه زنان استان خوزستان افزایش می یابد.</p>
<p>فعالیت ۱- استفاده از کارشناسان با تجربه در حوزه مشاوره و روانشناسی</p> <p>فعالیت ۲- برنامه ریزی جهت تامین مکان و امکانات برای احداث مراکز مشاوره</p>	
دستاورد ۳- مهارت های زندگی جوانان استان خوزستان افزایش می یابد.	
<p>عدم هماهنگی با آموزش و پرورش</p> <p>عدم علاقه مندی معلمان در جهت شرکت در آموزش ها</p>	<p>خروجی ۱- دوره های مهارت های ارتباطی در مدارس استان توسط آموزش و پرورش برگزار می شود.</p>
<p>فعالیت ۱- گنجاندن دروس مورد نیاز</p> <p>فعالیت ۲- برگزاری دوره های آموزشی مرتبط برای معلمان بعنوان آموزش ضمن خدمت</p>	

<p>عدم تخصص هیات امنای مساجد در آموزش مهارت‌های زندگی عدم استقبال عمومی مردم از آموزش‌های ارائه شده در مساجد نسبت به مراکز کلاسیک</p>	<p>خروجی ۲- جلسات آموزش مهارت‌های زندگی در مساجد و کانون‌های فرهنگی افزایش می‌یابد.</p>
<p>فعالیت ۱- هماهنگی با سازمان تبلیغات اسلامی و امور مساجد جهت برنامه ریزی برای برگزاری جلسات هدف فعالیت ۲- برگزاری مسابقات علمی و هنری فعالیت ۳- برگزاری اردوهای آموزشی و سیاحتی به منظور اثر بخشی بیشتر</p>	
<p>۳-۷- تاثیر: نرخ ازدواج در زنان استان خوزستان افزایش می‌یابد.</p>	
<p>خطرات</p>	
<p>دستاورد ۱- مشکلات اقتصادی ازدواج در استان خوزستان کاهش می‌یابد.</p>	
<p>عدم مسئولیت پذیری دستگاه‌های مسئول عدم مشارکت خیرین عدم تامین منابع مالی</p>	<p>خروجی ۱- شرایط دریافت وام ازدواج در استان خوزستان تسهیل می‌یابد.</p>
<p>فعالیت ۱- تهیه دستورالعمل تسهیل پرداخت وام ازدواج فعالیت ۲- توزیع وام برای کارآفرینی جوانان فعالیت ۳- جلب مشارکت خیرین در تامین هزینه های ازدواج</p>	
<p>عدم درخواست مسئولین از صنایع و دستگاه ها برای جذب جوانان تغییر رویکرد مدیران برای جذب جوانان</p>	<p>خروجی ۲- بکارگیری نیروهای بومی استان خوزستان جهت کاهش بیکاری و رفع مشکلات اقتصادی ازدواج افزایش می‌یابد.</p>
<p>فعالیت ۱- تامین اعتبار و ایجاد اشتغال برای جوانان فعالیت ۲- تغییر قانون برای کاهش مدت کار فعالیت ۳- تاسیس کارگروه اشتغال مزدوجین جوان</p>	
<p>عدم وجود بودجه عدم تامین محصولات از منابع تولید</p>	<p>خروجی ۳- دسترسی ارزانتر زوجهای جوان به کالاهای مورد نیاز در زمان ازدواج افزایش می‌یابد.</p>
<p>فعالیت ۱- تصویب برنامه های راهبردی برای تشکیل تعاونی های تامین مایحتاج زوج های جوان فعالیت ۲- تاسیس تعاونی هایی در راستای تامین کالاهای اساسی ازدواج فعالیت ۳- تامین مایحتاج تعاونی ها از منابع تولید</p>	
<p>دستاورد ۲- فرهنگ و نگرش صحیح در رابطه با ازدواج در خانواده های استان خوزستان افزایش می‌یابد.</p>	
<p>نبود بودجه و برنامه مدون تغییر قوانین</p>	<p>خروجی ۱- رغبت جوانان و خانواده ه ها به آسانگیری در ازدواج و ساده زیستی در زندگی افزایش می‌یابد.</p>

تغییر مسئولین	
	<p>فعالیت ۱- اجرای طرحها و حمایت های کارشناسی شده از ازدواج</p> <p>فعالیت ۲- هماهنگی اجرای برنامه بین اداره کل ارشاد اسلامی و تبلیغات اسلامی</p> <p>فعالیت ۳- تدوین برنامه هایی برای فرهنگ سازی در خانواده هاجهت ازدواج آسان</p> <p>فعالیت ۴- طراحی و تدوین برنامه های هدفمند توسط صدا و سیما</p>
<p>عدم تعیین سازمانی خاص بعنوان متولی اجرای قانون</p> <p>تسهیل ازدواج جوانان</p> <p>عدم وجود بودجه مناسب برای اجرای پروژه های مورد نظر</p> <p>عدم آگاهی عمومی مردم در رابطه با ازدواج آسان</p>	<p>خروجی ۲- تشکیل کانونهای برگزاری ازدواج آسان جهت برنامه ریزی، تامین تسهیلات، آموزش، مشاوره و فرهنگسازی ازدواج آسان توسط بخش خصوصی افزایش می یابد.</p>
	<p>فعالیت ۱- تشکیل تیم کاری به جهت برنامه ریزی برای تشکیل دوره های آموزشی و ارائه مشاوره</p> <p>فعالیت ۲- تصویب بودجه که مهمترین بخش اجرای قانون تسهیل ازدواج جوانان می باشد.</p> <p>فعالیت ۳- اجرای قانون تسهیل ازدواج جوانان</p>
<p>نبود بودجه</p> <p>عدم ساخت برنامه های آموزنده</p> <p>نساختن اپلیکیشن های خاص برای گوشی های هوشمن</p> <p>تخصیص ندادن مطبوعات یک قسمت از صفحه اول را برای موضوع ازدواج</p>	<p>خروجی ۳- برنامه هایی ویژه ی ازدواج و خانواده و تولید فیلمهای آموزنده در مورد ازدواج توسط رسانه های عمومی نظیر صداوسیما، مطبوعات و سایتها افزایش می یابد.</p>
	<p>فعالیت ۱- راه اندازی مراکز مشاوره آشنایی دختران و پسران برای ازدواج</p> <p>فعالیت ۲- تعیین کارگروهی خاص برای پیگیری مشکلات ازدواج</p> <p>فعالیت ۳- هماهنگی با صدا و سیما مبنی بر تولید و پخش برنامه هایی در رابطه با ازدواج آسان</p>

۷-۴- تاثیر: نرخ بی سواد زنان استان خوزستان کاهش می یابد.	
خطرات	
دستاورد ۱- حمایت مالی از خانواده های بی بضاعت که کودک کار دارند افزایش می یابد.	
عدم تامین منابع مالی عدم شناسایی نیازمندان واقعی عدم علاقه خیرین به همکاری	خروجی ۱- خدمات حمایتی موسسات و خیریه ها در رفع بی سوادى افزایش می یابد.
فعالیت ۱- بررسی دقیق وضعیت خانواده های نیازمند حمایت فعالیت ۲- تشکیل مجمع خیرین فعالیت ۳- برگزاری جلسات با سازمانهای مسئول فعالیت ۴- ساماندهی متقاضیان و برگزاری جلسات برای تقسیم وظایف	
عدم تامین منابع لازم اختصاص منابع به فعالیتهای دیگر	خروجی ۲- تامین امکانات و اقلام مورد نیاز کودکان جهت ادامه تحصیل افزایش می یابد.
فعالیت ۱- تشکیل تعاونی های حمایتی خانوارهای بی بضاعت فعالیت ۲- تامین اعتبار جهت خرید اقلام	
عدم تخصیص بودجه لازم عدم همکاری سازمانهای ذی ربط در ارائه اطلاعات مشکلات پشتیبانی سامانه	خروجی ۳- تهیه بانک اطلاعاتی مناسب و کامل از زنان بی سواد در استان خوزستان ایجاد می شود.
فعالیت ۱- برگزاری جلسات با حضور امور بانوان استانداری، آموزش و پرورش و سازمانهای حامی فعالیت ۲- ارائه پروپوزال طرح و بررسی سایتهای مشابه فعالیت ۳- تامین و تخصیص بودجه و نظارت بر حسن اجرای کار	
عدم توجه به وضعیت افراد بی سواد عدم استقبال نوآموزان از محتوای تالیفی	خروجی ۴- محتوای ساده متناسب با شرایط زندگی افراد بی سواد مهیا می گردد.
فعالیت ۱- دعوت از متخصصان تعلیم و تربیت جهت نظارت بر تهیه، تدوین و تولید مطالب فعالیت ۲- تدوین برنامه های زیر ساختی جهت تهیه ی محتوایی متناسب با شرایط بی سوادان فعالیت ۳- تامین منابع مالی درخواستی مورد نظر	

فصل هشتم

ماتریس پایش و ارزیابی

تاثیر: مشارکت اقتصادی زنان استان خوزستان ارتقاء می یابد.

مسئول	دوره اندازه گیری	روش جمع اوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
مدیر سامانه	چهار ساله - سالیانه	داده خام	سایت آمار - آمار اداره کار و امور اجتماعی		۰	نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات عالی	دستاورد ۱: نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده استان خوزستان کاهش می یابد.
کارشناس آمار	چهارساله - سالیانه	داده خام	آمار اداره کار و امور اجتماعی		۰	نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات عالی	خروجی ۱- سهم زنان در دسترسی به تسهیلات اشتغال را توسط دبیرخانه اشتغال و دستگاههای اجرایی استان افزایش می یابد.
مدیر سامانه	فصلی	داده خام	آمار بانک اطلاعاتی سامانه	سالیانه ۲۰٪ از زنان جویای کار استان	۰	تعداد نیاز شغلی برآورده شده از طریق سامانه	خروجی ۲- سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضای نیروی کار تاسیس و راه اندازی می شود
کارشناس آموزش	سالیانه	داده خام	آمار سازمانهای دی ریپت از تعداد پایان نامه ها	کل پایان نامه های فارغ التحصیلان	۰	تعداد پایان نامه های دفاع شده	خروجی ۳- تفاهم نامه ای بین دانشگاه و برخی نهادهای صنعتی و کشاورزی در خصوص هدایت پایان نامه های تحصیلی دانشجویان به سمت بررسی و رفع مشکلات و چالشهای بخش صنعتی و کشاورزی، و افزایش اشتغال زنان استان خوزستان در این دو بخش منعقد می شود.

تأثیر: مشارکت اقتصادی زنان استان خوزستان ارتقاء می یابد.

مسئول	دوره اندازه گیری	روش جمع اوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
کارشناس آمار	چهارساله - سالیانه	داده خام	سایت آمار - آمار اداره کار و امور اجتماعی		۰	نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات عالی	دستاورد ۲- نقش زنان در بازار کار استان خوزستان افزایش می یابد.
کارشناس آمار	سالیانه	داده خام	آمار سازمان اداره کار و امور اجتماعی			تعداد صنایع موجود در استان	خروجی ۱- صنایع فراوری و بسته بندی محصولات کشاورزی استان خوزستان با بهره گیری از فعالیتهای خانگی زنان گسترش می یابد.
کارشناس آمار در استانداری	سالیانه	داده خام	استانداری	به تعداد رسته کسب و کارهای خانگی دارای مزیت استان	۰	تعداد رسته های شغلی مورد مداخله دولت	خروجی ۲- کمک های آموزشی، فنی - مهارتی و مالی دولت جهت راه اندازی کسب و کارهای با اولویت زنان افزایش می یابد.
کارشناس آمار	چهارساله - سالیانه	داده خام	سایت آمار - آمار اداره کار و امور اجتماعی			نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات	دستاورد ۳- مشارکت اقتصادی زنان استان تسهیل می یابد
کارشناس آمار	چهارساله - سالیانه	داده خام	سازمان امور مالیاتی	همه ی مشاغل	برخی مشاغل	تعداد کسب و کارهای خانگی معاف	خروجی ۱- معافیت های مالیاتی برای کسب و کارهای خانگی زنان افزایش می یابد.

تأثیر: مشارکت اقتصادی زنان استان خوزستان ارتقاء می یابد.

مسئول	دوره اندازه گیری	روش جمع اوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
				خانگی	خانگی	شده از مالیات	
کارشناس آمار	سالانه	داده خام	استانداری			نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات	خروجی ۲- کارگاهها راکد و نیمه راکد خانگی زنان شناسایی و با کمک سازمانهای مرتبط مشکلات آنها کاهش می یابد
کارشناس آمار سازمان کارآفرینی و پارک علم و فناوری	سالانه	داده خام	سازمان کارآفرینی و پارک علم و فناوری			نرخ اشتغال زنان دارای تحصیلات	توانمندسازی زنان تازه فارغ التحصیل شده از دانشگاه، در زمینه مهارتهای عملی جهت ورود به فرصتهای شغلی قابل ایجاد از نظر کارآفرینی و ایجاد فرصتهای جدید شغلی توسط نهادهای توانمندساز

تاثیر: نرخ طلاق در استان خوزستان کاهش می یابد.

مسئول	دوره اندازه گیری	روش جمع اوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
کارشناس آمار در استانداری و نظام روانشناسی	سالانه	داده خام	بررسی میدانی- نظام روانشناسی			میزان مهارتهای ارتباطی - آمار مراجعین به مراکز مشاوره	دستاورد ۱- مهارتهای زندگی نظیر ارتباط موثر عاطفی، زناشویی و ... در جوانان استان خوزستان ارتقا می یابد.
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد شرکت کنندگان در دورهها	خروجی ۱- دوره های آموزش مهارتهای زندگی برای جوانان استان خوزستان برگزار می شود.
مدیر تولید صدا و سیما	سالانه	داده خام	صدا و سیما استان			تعداد انیمیشنهای تولید شده با محوریت خانواده	خروجی ۲- انیمیشن هایی با محوریت مهارتهای زندگی در استان مرکزی ساخته می شود..
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد شرکت کنندگان در دورهها	خروجی ۲- جلسات مشاوره و برنامه های تفریحی برای کودکان (در معرض طلاق) افزایش یابد
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد شرکت کنندگان در دورهها	خروجی ۳- دوره های مهارت های ارتباطی و زندگی برای کودکان برگزار می شود.
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد گواهی های صلاحیت حرفه ای صادر شده	دستاورد ۲- توان علمی مشاوران و روانشناسان فعال در حوزه ازدواج ارتقاء می یابد.

تاثیر: نرخ طلاق در استان خوزستان کاهش می یابد.

کارشناس برنامه ریزی و آمار در سازمان بهزیستی	سالیانه	داده خام	سا زمان بهزیستی استان			تعداد دوره‌های برگزار شده	خروجی ۱- از دانشجوی ارشد علوم تربیتی و روانشناسی استان مرکزی جهت برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی با نظارت اساتید، استفاده می شود.
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالیانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد مشاوره‌های صورت پذیرفته به صورت تلفنی و حضوری	خروجی ۲- مراکز مشاوره حضوری و تلفنی ویژه زنان استان خوزستان افزایش می یابد.
کارشناس آمار در نظام روانشناسی	سالیانه	داده خام	بررسی میدانی- نظام روانشناسی			میزان مهارت‌های زندگی آمار مراجعین به مراکز مشاوره	دستاوردها ۳- مهارت های زندگی جوانان استان خوزستان افزایش می یابد.
کارشناس آموزش در اداره کل آ.پ.	سالیانه	داده خام	نظام روانشناسی			تعداد شرکت کنندگان در دوره‌ها	خروجی ۱- دوره های مهارت های ارتباطی در مدارس استان توسط آموزش و پرورش برگزار می شود.
کارشناس امور فرهنگی -مساجد	سالیانه	داده خام	امور فرهنگی -مساجد			تعداد شرکت کنندگان در دوره‌ها	خروجی ۲- جلسات آموزش مهارت‌های زندگی در مساجد و کانونهای فرهنگی افزایش می یابد.

تأثیر: عمومیت ازدواج در زنان استان خوزستان افزایش می یابد.

مسئول	دوره اندازه‌گیری	روش جمع- آوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
مسئول آمار استانداری	سالانه	پرسشنامه	میدانی			میزان توانمندی اقتصادی زوجین در آستانه ازدواج	دستاورد ۱- مشکلات اقتصادی ازدواج در استان خوزستان کاهش می یابد.
کارشناس سازمان برنامه و بودجه	سالانه	داده خام	بانک			ریال وام های پرداختی به زوجین	خروجی ۱- شرایط دریافت وام ازدواج در استان خوزستان تسهیل می یابد.
مسئول برنامه ریزی و آمار اداره کار و امور اجتماعی و سازمان بیمه	فصلی	داده خام	اداره کار و امور اجتماعی و سازمان بیمه			تعداد نیروهای بومی شاغل به کار	خروجی ۲- بکارگیری نیروهای بومی استان خوزستان جهت کاهش بیکاری و رفع مشکلات اقتصادی ازدواج افزایش می یابد.
مسئول برنامه ریزی و آمار مجمع خیرین ازدواج	سالانه	داده خام	مجمع خیرین ازدواج			تعداد معرفی های صورت پذیرفته	خروجی ۳- دسترسی ارزانتر زوجهای جوان به کالاهای مورد نیاز در زمان ازدواج افزایش می یابد.
مسئول آمار استانداری	سالانه	پرسشنامه	میدانی			نگرش به ازدواج	دستاورد ۲- فرهنگ و نگرش صحیح در رابطه با ازدواج در خانواده های استان خوزستان افزایش می یابد.
مسئول آمار استانداری	سالانه	پرسشنامه	میدانی			میزان گرایش جوانان به ازدواج آسان	خروجی ۱- رغبت جوانان و خانواده ها به آسانگیری در ازدواج و ساده زیستی در زندگی افزایش می یابد.

تأثیر: عمومیت ازدواج در زنان استان خوزستان افزایش می یابد.

مسئول	دوره اندازه‌گیری	روش جمع- آوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
کارشناس امور زنان استانداری	سالانه	داده خام	امور زنان استانداری			تعداد کانون‌های فعال	خروجی ۲- تشکیل کانون‌های برگزاری ازدواج آسان جهت برنامه ریزی، تامین تسهیلات، آموزش، مشاوره و فرهنگسازی ازدواج آسان توسط بخش خصوصی افزایش می یابد.
مسئول آمار استانداری	سالانه	تحلیل محتوا	محتوای تولید شده			نگرش به ازدواج	خروجی ۳- برنامه هایی ویژه ی ازدواج و خانواده و تولید فیلم‌های آموزنده در مورد ازدواج توسط رسانه های عمومی نظیر صداوسیما، مطبوعات و سایتها افزایش می یابد.

تاثیر: نرخ بی سواد زنان استان خوزستان کاهش می یابد.

مسئول	دوره اندازه گیری	روش جمع‌آوری	منابع اطلاعات	مقدار هدف	مقدار پایه	شاخص های ارزیابی	
کارشناس امور زنان استانداری	سالانه	داده خام	امور زنان استانداری			تعداد خانواده ها تحت حمایت	دستاورد ۱- حمایت مالی از خانواده های بی بضاعت که کودک کار دارند افزایش می یابد.
کارشناس امور زنان استانداری	سالانه	داده خام	امور زنان استانداری			تعداد خدمات	خروجی ۱- خدمات حمایتی موسسات و خیریه ها در رفع بی سوادی افزایش می یابد.
کارشناس آمار سازمان آموزش و پرورش	سالانه	داده خام	سازمان آموزش و پرورش			تعداد اقلام و امکانات	خروجی ۲- تامین امکانات و اقلام مورد نیاز کودکان جهت ادامه تحصیل افزایش می یابد.
مدیر سامانه	سالانه	داده خام	آمار بانک اطلاعاتی سامانه	سالانه ۱۰ درصد از زنان بی سواد استان	۰	تعداد زنان بی سواد شناسایی شده از طریق سامانه	خروجی ۳- تهیه بانک اطلاعاتی مناسب و کامل از زنان بی سواد در استان خوزستان ایجاد می شود.
کارشناس آمار سازمان آموزش و پرورش	سالانه	تحلیل محتوا	محتوای تولید شده			تعداد محتواها	خروجی ۴- محتواهای ساده متناسب با شرایط زندگی افراد بیسواد مهیا می گردد.

